

TEKSTİL İŞVEREN

SAYI: 425 • KASIM 2016

TÜRKİYE'DE ALT MARKA
TRENDİ GÜÇLENİYORPROF. DR. SADİ UZUNOĞLU
YAZDI: DÖVİZDE
İSTİKRARSIZ TRENDTEKSTİL ARAŞTIRMALARI
DERNEĞİ: "İNOVASYON ŞART!"SÜRDÜRÜLEBİLİR MODA
MÜMKÜN MÜ?MODANIN DUAYEN İSMİ:
ÖZLEM SÜER

2017'DE PAMUĞU NELER BEKLIYOR?

PAMUKTA
TABLO BU
KEZ İYİMSERGÜMRÜK
BİRLİĞİ'NDE
TÜRKİYE'YE
EURATEX
DESTEĞİ!ALIM GRUPLARI
İÇİN TÜRKİYE
HÂLÂ POPÜLER



**Türkiye
Tekstil Sanayii İşverenleri
Sendikası**

Metrocity A Ofis Blok Büyükdere Cad. No: 171 K: 19 34330 1. Levent - İstanbul

Tel: (0212) 344 07 77 (Pbx) Fax: (0212) 344 07 66-67

www.tekstilisveren.org.tr info@tekstilisveren.org.tr



Yatırıma ve Üretime Devam

Kasım ayı içinde Hindistan'da yapılan ITMF 2016 Konferansı'na her yıl olduğu gibi sendikamızdan katılım sağladık. “Yeni Normalde Global Tekstil Ekonomisi”, düzenlenen konferansın ana konusuydu. Ülkemizde de sık sık kamuoyunu aydınlatmaya çalıştığımız, tekstilde değer zincirinin önemi, sektörümüzde katma değerli ürünlere yönelim için bilimsel çalışmalar, yeni pazarlar ve iş modelleri ile sürdürülebilirlik konuları, bu konferansın da genel çerçevesini belirledi. Yapılan sunumlarda ülkemiz, hâlâ dünya rekabetinde ilk sıralarda yer almakta. Şu anda ardımızdan gelse de, yapılan projeksiyonlarda Türkiye'nin tekstil ve hazır giyim ihracat büyüklüğünün önüne geçecek ülkelerin fazlaşması bizler için oldukça düşündürücü.

Hindistan'da yapılan toplantı esnasında China National Textile & Apparel Council (CNTAC) Heyeti'nin Başkanı Wang'a hem ITMF'deki başkanlık dönemini başarıyla yürüttüğü hem de Türk tekstil sanayi ile dostça ilişkilerde bulunmalarından ötürü özel bir plaket verdik. Türk ve Çin heyetleri arasında karşılıklı işbirliklerinin artırılması konusunu görüştük. Yaptığımız toplantının sonucunda, sendikamız ve CNTAC temsilcilerinin biletral görüşmelere başlamasına karar verildi. İlk gündem maddesi ise Çin sermayesi ile Türkiye'de sektörümüze yapılacak yatırım fırsatlarının değerlendirilmesi olacak. Bununla ilgili gelişmeler tamamlandıkça değerli üyelerimizi ve sektör temsilcilerini bilgilendireceğiz.

Ülkemize güvenen, sektörümüze inanan sanayiciler olarak daha fazla yatırım ve üretim yapmak, yabancı yatırımcıları da yurdumuza çekmek için her türlü fırsatı değerlendiriyoruz. Devletimizden öncelikli beklentilerimiz ise ülkemizde imalat sanayinde yatırıma bulunan, katma değerli yerli üretim yaparak daha fazla net ihracat geliri sağlamayı, istihdam yaratmayı şiar edinmiş tüm müteşebbislere pozitif ayrımcılık yapılmasıdır. Bu anlamda ithalata konulan ek vergiler, Turquality programı gibi doğrudan üretim ve pazarlama faaliyetlerimizi pozitif etkileyen destekleri önemli buluyoruz. Bununla birlikte 2016 yılında asgari ücrete yapılan yüzde 30 oranındaki zammın yarattığı menfi etkiler sektörde hâlâ kendini hissettiriyor. Zammın hemen ardından SGK verilerine göre imalat sanayinde yaklaşık 45 bin kişi işini kaybetti. Sanayi şirketlerimiz ise küçülerek faaliyetlerine devam ediyorlar. Bu bağlamda yılsonunda yapılacak asgari ücret artışının kesinlikle senelik iki aşamada maksimum enflasyon hedefini geçmemesi gerekiyor.

Asgari ücrete yapılan artış sonrası işverene sağlanan 100 TL'lik prim desteğinin önümüzdeki yıl için de devam edecek olması, özellikle üretim maliyetleri nedeniyle daha da sıkıntılı günler bekleyen sanayicilere mutlaka bir yarar sağlayacaktır. Bu desteğin devamını sağlayacak yetkililerin, 2017 yılı asgari ücret tespitinde de aynı duyarlılıkla davranacaklarını umuyoruz.

Muharrem Kayhan

Yönetim Kurulu Başkanı

Tekstil İşveren Dergisi

Kasım 2016 Sayı: 425

Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası Adına
İmtiyaz Sahibi
Muharrem Kayhan

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Av. Başar Ay

Yayın Kurulu
Av. Samim Ergeneli, Levent Oğuz, Mine Şenkul Ergüven,
Lerzan Öztürk, Av. Çiğdem Subaşı,
Av. Ömer Emre Kaynak, İrem Yılmaz,
Gamze Kılınç

İdari Merkezi
Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası
Metrocity A Ofis Blok Büyükdere Cad. No: 171 K: 19 34330 1. Levent-İstanbul
Tel: (0212) 344 07 77 (Pbx),
Fax: (0212) 344 07 66-67,
www.tekstilisveren.org.tr



Yayına Hazırlayan
Doğan Burda Dergi Yayıncılık A.Ş.

Görsel Yönetmen
Murat Kars

Baskı
APA UNIPRINT
Basım San. ve Tic. A.Ş.
Hadımköy İstanbul Cad. Ömerli Mah. No: 159 34555 Arnavutköy-İstanbul
Tel: 90 212 798 28 40 Faks: 90 212 798 20 63

Yayın Türü:
Yerel, Aylık, Süreli
ISSN: 1307-6566

Bu dergi, Doğan Burda Dergi Yayıncılık A.Ş. tarafından, Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası için hazırlanmıştır. Para ile dağıtılıp, satılamaz. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf, harita, illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır. İzinsiz, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz. Dergide bulunan imzalı yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.



Birkaç güzel haber

Dergimizin bu sayısında Türk tekstil ve hazır giyim sektörlerinin temel tüketim maddesi olan pamuğu mercek altına aldık. 2016'da yüzleri güldüren Türk pamuğu, ekim alanlarının yüzde 20'ye yakın genişlemesiyle 2017'ye daha umutlu giriyor. Doğru politikalar ile pamuk üretiminde 1 milyon tonu aşmanın hayal olmadığını dile getiren uzmanlar, 'havza modeli'nin pamuk ithalatını düşüreceğini söylüyor. Uzmanlara göre 2017 yılında yeni destekleme politikalarının detayları ve uygulamaları da doğru kurgulanırsa, amaçlanan eşik hedef olan 1 milyon tona iki yıl içinde ulaşılacaktır. Sektörümüzün can damarlarından biri olan pamuk ile ilgili araştırma haberimizi okumanızı öneriyoruz. Tekstil sektörüyle ilgili bir diğer önemli gelişme ise Avrupa Tekstil ve Hazır Giyim Konfederasyonu (EURATEX) Başkanı Serge Piolat'ın, Avrupa Komisyonu Ticaret Genel Müdürlüğü Pazara Giriş, Sanayi, Hammaddeler Dairesi Başkanı Francisco Perez Cañado'ya yazdığı mektup. Piolat, 21 Ekim'de gönderdiği bu mektup ile Türkiye'ye önemli bir destek verdi. Söz konusu mektupta, Türkiye ve AB arasındaki Gümrük Birliği Anlaşması'nın genişletilmesinin zorunluluğu anlatıldı. Mektubun tamamını ve bu konudaki değerlendirmeleri dergimizin ilerleyen sayfalarında okuyabilirsiniz. Bir diğer haberimize göre, yoğun rekabete rağmen büyük alım gruplarının en önemli üretim pazarlarından Türkiye'nin 2017 yılında da popüleritesini koruması bekleniyor. İyi okumalar...

Av. Başar Ay
Genel Sekreter



- 8** Kısa haberler
- 10** Aklımızda kalanlar
- 12** Dünyada çalışma hayatı
- 14** Pamuk, 2017'ye umutlu giriyor
2016'da yüzleri güldüren Türk pamuğu, ekim alanlarının yüzde 20'ye yakın genişlemesiyle 2017'ye daha umutlu giriyor. Uzmanlarla konuştuk.
- 20** Ali Ekber Yıldırım yazdı: Pamukta tablo bu kez iyimser
- 24** EURATEX'ten Türkiye'ye Gümrük Birliği desteği
Avrupa Tekstil ve Hazır Giyim Konfederasyonu, Avrupa Komisyonu'na Türkiye'ye destek mektubu yolladı.
- 28** Hazır giyimde rekabet bu yıl da yoğun olacak!
Yoğun rekabete rağmen büyük alım gruplarının en önemli üretim pazarlarından Türkiye'nin 2017 yılında da popülaritesini koruması bekleniyor.
- 34** Prof. Dr. Sadi Uzunoğlu yazdı: Dövizde istikrarsız trend
- 38** Alt marka trendi güçleniyor
Alt marka trendi giderek güçlenirken, lider markaların bu alandaki yönelimlerine baktık.
- 42** "Klasik düşünme biçimi artık değişmeli"
Tekstil Araştırmaları Derneği Başkanı Ekrem Hayri Peker'e göre, Türk tekstilinin tek çıkış yolu katma değerli, inovatif ürünlere yönelmek.
- 46** Dünya İnsan Yönetimi Kongresi'nde ufuk turu
Sanayi 4.0 insan kaynaklarını nasıl etkileyecek? Ekip ve fon olmadan nasıl inovasyon yapılır? Dünya İnsan Yönetimi Kongresi'nde bu türden sorular tartışıldı.
- 50** Ar-Ge mevzuatında kafa karıştıran sorulara cevaplar
Sendikamızın düzenlediği seminerde, uzman isimler son Ar-Ge mevzuatına dair kafa karışıklığını giderdi.
- 51** Vergi mevzuatındaki son değişiklikleri inceledik
PWC ve sendikamız işbirliği ile vergi mevzuatındaki son değişiklikleri masaya yatırdık.
- 52** Seyhan Nehri'nin iki kıyısı pamuk ipliğiyle birbirine bağlandı
Türkiye İnovasyon Haftası kapsamında, Adana enteresan bir etkinliği sahne oldu.
- 54** İstanbul'da moda zirvesi
Moda sektörünün önemli isimleri, iki günlük İstanbul Moda Konferansı'nda bir araya geldi.
- 56** Geleceği giydirmek
Başkalarının attıklarından yapılmış bir kıyafeti giyer miydiniz? 'Geleceği Giydirmek' sergisindeydik.
- 60** Renklerin içinden: Özlem Süer
Moda dünyasının önemli isimlerinden Özlem Süer'i Nişantaşı'ndaki atölyesinde ziyaret ettik.
- 64** İngilizce özetler
- 66** Fuar takvimi





Çalışma hayatında önemli bir sayfa açıldı

Bu yılın başında Meclis'te kabul edilen ve doğum yapan memur ve işçilere önemli haklar getiren yasa, kasım ayı itibarıyla yürürlüğe girdi. Söz konusu yasanın can alıcı maddesi, özel sektörde çalışıp doğum yapan kadınlara 6 yıl yarı zamanlı çalışma hakkı tanınması. Tüm doğum izinleri bittikten sonra başlayabilecek yarı zamanlı çalışmada, kadın çalıştığı saat kadar maaş alabilecek. Süreç şöyle işleyecek: Kadın işçi toplam 16 hafta normal doğum iznini kullanacak. Bunun ardından, birinci doğumda 2 ay, ikinci doğumda 4 ay, üçüncü ve sonraki doğumlarda 6 ay süreyle haftalık çalışma süresinin yarısı kadar çalışabilecek. Bu ücretsiz izin olacak. Doğum izninden sonra, işçinin isteği halinde 6 ay süreyle ücretsiz izin de verilebilecek. Tüm izin hakları bitince ise yarı zamanlı çalışma başlayacak. Çocuk ilkokula başlayınca (6 yaşına) kadar kısmi süreli çalışma yapabilecek. Bunun için işçinin bir ay önce işverene yazılı olarak bildirmesi gerekiyor. Ancak ebeveynlerden biri çalışmıyorsa yarı zamanlı çalışma hakkı verilmeyecek. İşveren, işin niteliği, işyerinin gelenekleri ve işçinin talebini dikkate alarak çalışma süresi ve günleri belirleyecek. Yasa, kimi sektörleri istisna olarak görüyor. Sanayide durmaksızın vardiya sistemiyle çalışanlar da bu istisnaya dahil. Kamu görevlileri için ise Devlet Personel Başkanlığı ayrı bir düzenleme yapacak.



Cari açık beklentinin altında geldi ama...

Merkez Bankası'nın açıkladığı ödemeler dengesi rakamları, beklentilerin altında geldi. Bir önceki yılın eylül ayında 167 milyon dolar fazla veren cari işlemler hesabı, bu yılın aynı ayında 1 milyar 684 milyon dolar açık verdi. Yani 12 aylık cari işlemler açığı 32 milyar 412 milyon doları buldu. Eylül ayı cari işlemler dengesi için piyasa beklentisi 1.9 milyar dolar üzerindeydi.

Vergi ve harç ücretleri artıyor

Yeni yılda çeşitli vergi, harç ve cezalar yüzde 3.83 oranında artacak. Bakanlar Kurulu'nun bu oranı yüzde 50 artırma ve azaltma yetkisi bulunuyor. Yüzde 3.83 artış durumunda, 1-3 yaş grubundaki motor silindir hacmi 1300 santimetreküpe kadar olan otomobillerin 623 lira olan motorlu taşıtlar vergisi 646.8 lira, 1301-1600 cm3 arası otomobiller için bin 35 lira, 1601-1800 cm3 arası otomobiller için bin 827 lira olacak. 6 aylık pasaport harcı 115.9 liraya, 1 yıllık pasaport harcı 169.5 liraya, 10 yıllık pasaport harcı 645 liraya yükselecek. B sınıfı için ehliyet harcı 418.3 liraya çıkacak. Cep telefonlarından alınan özel iletişim vergisi 47.7 lira olacak. Yeni rakamlarla kırmızı ışıktaki geçmenin cezası da 209 liraya yükselecek. Enflasyon verilerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranına aralık ayında nokta konuluyor.



Afrika ile ticaret güçleniyor

Türkiye'nin Afrika açılımı ile ivme kazanan ilişkiler dış ticaret rakamlarına da yansdı. Son beş yılda, kıta ülkelerine toplam ihracat 64 milyar doların üzerine çıkarken, dış ticaret hacmi de 93.8 milyar dolar olarak gerçekleşti. Dış ticarette Kuzey Afrika ülkeleri öne çıkıyor. Son beş yılda en fazla ihracat ve ithalat yaptığımız ülke Mısır olurken; ihracatta bu ülkeyi Cezayir ve Libya izledi. İthalatta ise Mısır'ı Güney Afrika Cumhuriyeti ve Cezayir takip ediyor. Türkiye'yi ziyaret eden Afrikalı turist sayısının da bu dönemde yaklaşık iki kat artarak 885 binler civarına yükseldiğini belirtelim.



Kahve aşkına!

Dünya çapındaki kahve zincirlerinin girişi, üçüncü dalga kahveci istilası derken, son 5 yılda Türkiye'nin ithal kahve için ödediği tutar 1 milyar doları aştı. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, 429 milyon dolarla en çok Brezilya'dan kahve ithal ettik. Bu ülkeyi 147 milyon dolarla Hindistan ve 138.5 milyon dolarla İsviçre izledi. 2011-15 döneminde Türkiye ise 136 milyon dolarlık kahve ihraç etti. Türk insanı ile özdeşleşen çayla ilgili veriler de şöyle: Son 5 yılda 87 milyon dolarlık ihracat, 102.6 milyon dolar ithalat yaptık. Çay ihracatında ilk sırayı Belçika alırken, onu Suriye ve Almanya izledi.

IMF'den karamsar tablo

Uluslararası Para Fonu (IMF), Türkiye'de bu yıl büyümenin yüzde 3'ün altında ve enflasyonun da 2016 ve 2017'de yüzde 8 dolayında seyredeceğini öngördü, büyümede yavaşlamaya bağlı olarak 'yüksek düzeydeki işsizliğin daha da artacağı' uyarısını yaptı.



Türkiye'yi ziyaret eden IMF heyetinin hazırladığı raporda, "Türk ekonomisi bugüne kadar birçok şoka karşı dayanıklılık gösterdi ancak artan politik belirsizlik, turizm gelirlerindeki sert düşüş ve yüksek şirket borçlanması ekonomiye zarar veriyor. Mevcut para politikası duruşu ekonominin yavaşladığı dönemde enflasyonu sınırlama ihtiyacını dengeliyor, bu duruş daha fazla gevşeme yapılmadan korunmalı" denildi. Raporda ayrıca, "Kamu maliyesinde bir miktar gevşeme ekonomiyi desteklemek için uygun olacaktır. Makro-ihiyati tedbirler döviz kuru riskini azaltmak için güçlendirilmelidir" tavsiyesinde bulunuldu.



Ar-Ge'ye yeni devlet desteği

Hükümet, özel sektörün Ar-Ge çalışmalarını desteklemek için yeni bir çalışma içinde. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlu, "Yeni bir destek mekanizmasını, rekabet öncesi işbirliği, proje destek programını hayata geçireceğiz" açıklamasında bulundu. Bütçe sınırı olmayacağını kaydeden Bakan Özlu, "En az biri işletme olmak üzere, iki veya daha fazla kuruluş tarafından ortaklık içinde yapılacak projeler desteklerden faydalanabilecek" dedi. Projelerle ilgili Ar-Ge ve tasarım harcamalarının yarısı hibe desteği olarak verilecek. Projenin kolay yapılması için bütçenin yüzde 20'si ön ödeme olarak verilecek. Proje ortakları ayrıca Ar-Ge kanunu kapsamındaki diğer vergi indirimlerinden ve istisnalardan da yararlanabilecek.

Borsada saatler değişti

Borsa İstanbul'da işlem saati değişti. Değişikliğin sebebi, yaz saati uygulamasının yıl boyu sürdürülecek olması. Borsa İstanbul Yönetim Kurulu, üyelerle yapılan anket sonuçlarını da dikkate alarak saat değişikliğine gitti. 14 Kasım itibarıyla; Pay Piyasası'nda tam ve yarım iş günlerinde seanslar sabah açılışta 09.40'ta emir toplama ile başlıyor. Açılış seansı 09.55'te bitiriliyor ve sürekli işlemler 10.00'da başlatılıyor. Yarım iş günlerinde gün sonunda değişikliğe gidilmeyecek. Tam iş günlerinde ise gün sonunda sürekli işlem son saati 17.30'dan 18.00'e çekildi. Kapanış ve tek fiyattan işlemler 18.00-18.10 arasında gerçekleştirilerek, seans 18.10'da sona erdiriliyor. Vadeli işlem ve Opsiyon Piyasası'nda seans tam iş günlerinde 09.30'da başlıyor, pay vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri için 18.10'da, diğer sözleşmeler için 18.15'te sona erdiriliyor. Borçlanma Araçları Piyasası'nda ise seans tam iş günlerinde 09.30'da başlıyor ve 17.30'da sona erdiriliyor. Pay Senedi Repo Pazarı'nda seans tam iş günlerinde 10.00'da başlıyor. 13.00-14.00 arasındaki sürekli müzayede işlemlerine verilen ara hâlâ geçerli.





F'ED'den "faiz yükselebilir" uyarısı

FED Başkanı Janet Yellen, ABD başkanlığına Donald Trump'ın seçilmesi ile ABD Merkez Bankası'nın planlarında hiçbir şeyin değişmeyeceğini, nispeten yakın bir zamanda faiz oranlarının artabileceğini söyledi. Yellen, yeni yönetimin belki de yüzlerce milyar dolar vergi kesintisi ve ek hükümet harcaması planlarını yürürlüğe koyması durumunda Merkez Bankası'nın bakış açısını değiştirmesi gerektiğini kaydeden Yellen, yeni hükümete, "enflasyonun yükselebileceğini aklında tutması" önerisinde bulundu. ABD'nin toparlanma sürecinde olduğunu belirten Yellen, faiz artışlarının kademeli olarak devam edebileceğini söyledi.



Çin'den Hindistan'a karşı Vietnam kartı

Çin, Hindistan'dan eğrilmiş iplik ithalatını yarıya indirerek Vietnam'dan daha fazla alım yapmaya başladı. Bu yılın eylül ayında, Hindistan'ın eğrilmiş iplik ihracatı miktar olarak yüzde 30.2, değer olarak yüzde 24.3 oranında azaldı. Bir önceki aya göre, ortalama birim fiyatı kilogramda 3 ABD senti azaldı ve bir önceki yılın eylül ayına göre 24 ABD senti arttı. Çin'in Vietnam'dan iplik ithalatı ise bir önceki yılın eylül ayı ile karşılaştırıldığında yüzde 34 artış gösterdi. Bu sırada Hindistan'dan Çin'e sevkiyat yüzde 56 düştü ve Pakistan'dan ithalat yüzde 30 azaldı. Bu yılın eylül ayında 84 ülke Hindistan'dan eğrilmiş iplik ithal etti. En büyük ithalatçı Çin, toplam değerinde yüzde 21.6'sını oluşturdu. Ancak Çin'in ithalatı bir yıl öncesine göre miktar olarak yüzde 59.04 ve değer olarak yüzde 56 azaldı. Eylül ayında ikinci en büyük eğrilmiş iplik ithalatçısı olan Bangladeş, Hindistan'dan ihraç edilen tüm eğrilmiş ipliğin yüzde 15.8'ini aldı.

Pamukta su kullanımı nasıl azalır?

Nüfus artışı ve ekonominin büyümesiyle paralel olarak tarımda ve bilhassa pamukta su kullanımı artıyor. Uluslararası Pamuk İstişare Komitesi'nin (ICAC) de genel kurul toplantılarında konu gündemdedi. 'Pamuğun Su Ayak İzini Azaltmak' başlıklı oturumda, küresel su kullanımının yüzde 71'inin tarım için harcandığı bilgisi verildi. Pamuğun en çok ekilen mahsul olduğu ve su kullanımının yüzde 94'e ulaştığı Pakistan'da, sorun acilen çözüm bekliyor. Pakistan'da pamuk yüzde 100 sulanıyor ve yüzey ya da yeraltı sularının, toplam su ayak izinin yüzde 56'sını oluşturduğu sanılıyor. Su ayak izi değerlendirmesi, pamuk üretim bölgelerinin belirlenmesine ve su kullanım verimliliğini artırmanın yollarının belirlenmesine yardımcı oluyor. Ayrıca, gübreleme ve tarım ilacı kaynaklı sudaki kirletici maddeleri azaltıyor. Bu programlar su kullanımını yüzde 25 azalttı, net kârı yüzde 24 artırdı.



Alman şirketlerin Sanayi 4.0 atağı

Alman Makine ve Tesisat Sanayi Birliği'ne (VDMA) üye şirketler, ürünleri ve hizmetleri ile Sanayi 4.0'ın bir parçası olmak için harekete geçti. Ekimde Çin'in Şanghay şehrinde gerçekleşen Asya'nın en büyük tekstil makineleri ticaret fuarı ITMA ASIA + CITME 2016'nın açılışında, Alman şirketleri tekstil sektörünün enerji verimliliği ve çevre temizliği konularında iddialarını ortaya koydu. VDMA Başkanı ve Karl Mayer tekstil makine fabrikasının ortağı Fritz P. Mayer, "VDMA üyeleri, tüketim ve üretim giderlerini etkin şekilde azaltan teknolojik çözümlere talebi karşılamak için ürünlerin sürdürülebilirliğine odaklandı. Yeni teknoloji, rekabetçi üretim ve daha iyi ürünler için bir numaralı anahtar. Teknoloji enerji ve kaynak tasarrufu için öncelikli koşul" yorumunu yaptı. VDMA, 40'ın üzerinde tekstil makinesi şirketinin katılımıyla 'Blue Competence' sürdürülebilirlik girişimini başlattı.



Gelişmekte olan Avrupa ülkelerinde hafif büyüme beklentisi

Uluslararası Para Fonu (IMF), Rusya ve çevre ülkelerdeki ekonomik iyileşmeler sayesinde, Avrupa'nın orta, doğu ve güneydoğu ülkelerinde ekonomik büyümenin düzeleceğini öngörüyor. IMF tahminlerine göre, gelişmekte olan Avrupa bölgesinin 2016'daki yüzde 1.3 olan büyüme hızı, önümüzdeki yıl artarak yüzde 2.1 seviyesine çıkacak. Tahminlere göre Ukrayna, Belarus, Moldova bu yılki yüzde 0.1'lik büyümenin ardından 2017'de yüzde 1.6 büyüyecek. Aynı şekilde Orta Avrupa'nın yüzde 2.8'lik büyüme oranı yüzde 3'ü bulacak. Türkiye'de ise büyüme oranının yüzde 3.3'ten, -darbe girişi ve politik belirsizlik sebebiyle- yüzde 3'e düşeceği tahmin ediliyor. IMF, bölgenin yatırımlarını ve üretkenliğini artırması için yeni yapısal reformlara ihtiyacı olduğunu belirtiyor.

Sri Lanka'da dev fuar

Tekstil ve hazır giyim dünyasını Güney Asya'ya bağlayan, bölgenin başlıca tedarik fuarı Intex Güney Asya 2016'ya bu yıl, stratejik konumu, lojistik bağlantısı ve tarafsızlığı ile ideal durumda olan Sri Lanka ev sahipliği yaptı. İlk hayli ses getiren fuar; Hindistan, Pakistan, Bangladeş, Sri Lanka, Çin, Kore, Tayvan, Hong Kong, Endonezya gibi pek çok ülkeden 150'nin üzerinde iplik, kumaş, giyim aksesuarı tedarikçisini bir araya getirdi. Tekstil ve hazır giyim sanayiinde Çin'den sonra gelen Güney Asya'nın tek tedarik fuarı olan organizasyon, son derece önemli.



Latin Amerika ve Karayipler'e AB'den önemli destek

Avrupa Birliği, Latin Amerika ve Karayipler Bölgeleri Birliği'nin (CELAC) sürdürülebilir kalkınmasına destek için 74 milyon Euro'nun üzerindeki yeni programlarını açıkladı. Geçtiğimiz ekim ayında Dominik Cumhuriyeti'nin başkenti Santo Domingo'da düzenlenen AB-CELAC bakanlık toplantısında AB, Karayipler için 44.2 milyon Euro; Latin Amerika için ise 30 milyon Euro'luk destekleri duyurdu. AB, iklim değişikliği, yenilenebilir enerji, ticaret, özel sektör, yatırım, güvenlik ve kamu gibi önemli alanlarda bölgeye toplamda 710 milyon Euro'nun üzerinde desteği taahhüt etmiş durumda. Amaç, bölge nüfusunun yaşam koşullarını geliştirmek ve bölgenin 2030 yılına kadar sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmasını sağlamak. AB ile Latin Amerika ve Karayipler, 1999 yılında Rio de Janeiro'da yapılan ilk bölgesel zirveden bu yana ayrıcalıklı ilişkilere sahipler.



Bangladeş'te üretime geçici ara

Bangladeş'in Tangail bölgesindeki Elenga'da, boru hattında meydana gelen sızıntı sebebiyle gaz kesintisine gidilince, Konabari ve Gazipur sanayi bölgelerindeki tekstil ve hazır giyim fabrikalarında üretim durduruldu. Bin 200'den fazla fabrikanın bir kısmı üretimlerini askıya aldı, bir kısmı da elektrik kullanarak üretime devam ediyor. Ürünleri zamanında ihraç etmekte zorlanan ihracatçılar, son teslim tarihlerine yetişebilmek için maliyeti yüksek olan hava sevkiyatını tercih etmek zorunda kalabilir. Özellikle iplik fabrikalarındaki durumun kötü olduğu belirtiliyor. Zira iplik eğirme, boyama ve yıkama tesislerine yeterli basınçta ve sürekli biçimde gaz tedarik edilmesi gerekiyor. Durumdan en çok etkilenen fabrikalar Konabari, Shafipur, Rajendrapur, Kashimpur, Mouchak, Mirzapur, Gazipur, Ashulia, Savar ve Kaliakoir bölgelerindekiler.





AB yeni iş alanları yaratabildi

Avrupa Birliği, 2015'te ve 2016'nın başında, yeni istihdam alanları yaratmakta beklenenden güçlü bir gelişme kaydetti. Avrupa Komisyonu'nun ekim ayında yayınlanan 'Avrupa'da 2016 Yılı İşgücü Piyasası ve Ücret Gelişmeleri' raporuna göre, bunda şu üç gelişme etkili:

- İşçi yoğun ve tüketim dinamiğine daha duyarlı hizmetler sektöründe iş alanları yaratılması,
- İşgücü maliyetinde destekleyici gelişmeler,
- Krizin başında devreye giren yapısal reformların etkileri.

Bu kademeli iyileşme, AB ve Euro Bölgesi'nde 2013'ün ikinci yarısında başladı, 2015 yılı boyunca ve 2016 başında devam etti. Ağustos 2016'da AB'deki işsizlik oranı yüzde 8.6'ya ulaştı. Bu, 2013'teki tepe noktanın yüzde 2.5 puan aşağısı, ancak kriz öncesi seviyenin yüzde 2 puan üzeri, demek. İş bulma beklentileri yavaş yavaş iyileşmekte olsa da, işsizlerin yaklaşık yarısı 12 ay veya daha uzun süredir iş aramakta.



Brezilya işçi sendikaları ayakta

Brezilya'da, CUT ve Força Sindical'ın da aralarında bulunduğu en büyük işçi sendikaları, Michel Temer hükümetinin önerilerine karşı güçlerini birleştirdi. Sağlık, eğitim, konut ve sosyal refah alanlarında kamu harcamalarını 20 yılına donduracak anayasa değişikliği önerisini (PEC 241) protesto eden sendikalar, önerinin işçi haklarına karşı doğrudan bir saldırı olduğunu belirtiyor ve eylemlerle Kongre'ye baskı yapmayı amaçlıyor.

OECD'de istihdam yükseldi

OECD bölgesindeki istihdam oranında 2011'de başlayan düzelve bu dönem de devam etti. OECD ülkelerinde, istihdamın çalışma çağındaki nüfus içindeki oranı, bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 66.9'a yükseldi. İşgücüne katılım ise aynı dönemde değişmedi ve yüzde 71.5 seviyesinde kaldı. 2010'un dördüncü çeyreğinden bu yana işgücü piyasası şartlarındaki iyileşmeler istihdam oranlarına olumlu yansıdı. 26 OECD ülkesinde, yılın ikinci çeyreğinde istihdam oranlarında iyileşmeler söz konusu. Euro Bölgesi'nde istihdam oranı yüzde 0.2 puan artarak yüzde 65.3 oldu. İstihdam oranı İngiltere'de yüzde 0.3 puan artarak yüzde 73.6'ya, Japonya'da yüzde 0.1 puan artarak yüzde 74.2'ye ve Kanada'da 0.1 yüzde puan artışla yüzde 72.6'ya yükseldi. ABD'de ise yüzde 0.1 puan düşüşle yüzde 69.2 ve Türkiye'de yüzde 0.2 puan düşüşle yüzde 50.8 oldu. İstihdam oranındaki en yüksek artışlar Estonya'da (yüzde 1.8 puan artışla yüzde 73.0), Macaristan'da (yüzde 0.8 puan artışla yüzde 66.4), Yeni Zelanda'da (yüzde 0.8 puan artışla yüzde 75.4) ve Slovenya'da (yüzde 0.8 puan artışla yüzde 66.0) gözlemlendi.



Zorla Çalıştırma Protokolü artık yürürlükte

Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 2014'te kabul ettiği ILO Zorla Çalıştırma Protokolü, 9 Kasım'da yürürlüğe girdi. Bu, protokolü onaylayan ülkelerin (Nijerya, Norveç, İngiltere, Moritanya, Mali, Fransa, Çek Cumhuriyeti, Panama ve Arjantin) artık protokoldeki yükümlülüklerini yerine getirmesi anlamına geliyor. Protokole göre, ülkelerin zorla çalıştırmayı önlemek/ortadan kaldırmak, mağdurları korumak ve adalet mekanizmasına erişimlerini sağlamak için etkin tedbirler almalı gerekiyor. Uluslararası Çalışma Örgütü, konuyla ilgili farkındalığı artırmak ve en az 50 ülkeyi 2018'e kadar protokolü onaylamaya teşvik amacıyla, Uluslararası İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve Uluslararası İşverenler Teşkilatı ile birlikte 'Özgürlük için 50' (50 for Freedom) kampanyasına önderlik ediyor.



Şili'de emeklilik sistemine protesto

Yüksek şirket kârlarına karşı düşük emekli maaşı ödemelerini binlerce Şili'li protesto ediyor. Özel şirketlerce yürütülen ve 'AFP' olarak bilinen emeklilik sistemi sebebiyle 75 bin kişi sokağa çıktı. AFP'nin, 35 yıl önce diktatör Augusto Pinochet tarafından uygulamaya konulmasından bu yana, işçiler ücretlerinin yüzde 10'unu bir emeklilik fonuna ödüyorlar. Başlangıçta, çalışanın son maaşının yüzde 70'ine eşdeğer emekli maaşı ödeneceği vaat edilirken, halen asgari ücretten düşük (yaklaşık 400 dolar) ödeme yapılıyor. Bu nedenle, emeklilik yaşına gelen kişiler çalışmaya devam ediyor. Şimdi protestocular, işçilere yeterli emekli maaşı sağlayacak üç taraflı ve dayanışma esaslı bir paylaşım sistemi talep ediyor.



Yunanistan'da kayıtdışıya karşı yol haritası

Yunanistan Çalışma, Sosyal Güvenlik ve Sosyal Dayanışma Bakanlığı ile sosyal ortaklar, ülkede kayıtdışı çalışmayı önlemek için bir yol haritasında anlaştı. Anlaşma, ILO'nun Yunanistan'daki kayıtdışı çalışmaya dair raporundaki bulgulara ve tavsiyelere dayalı olarak, etkili bir sosyal diyalog temeli üzerine kuruluyor. ILO raporunda, kayıtdışı ekonominin Yunanistan GSYH'sının yüzde 25'i seviyesinde olduğu öngörülmüştü. Yeni yol haritası, Yunanistan'da 2016-19 yılları arasında kayıtdışı çalışma ile mücadeleyi destekleyecek bir eylemler dizisini kapsıyor. Anlaşmanın iki temeli var: Entegre stratejik bir yaklaşım için sorumluluk alan üç taraflı sosyal diyalog daimi kurulu ve kurumlar arası veri alışverişi için veri tabanlarının müşterek kullanılabilirliği.



Bangladeş'te sendikalar örgütleniyor

Bangladeş'te konfeksiyon sendikaları, örgütlenme çalışmalarını yoğunlaştırıyor. Friedrich Ebert Vakfı'nın desteklediği ve Dakka'da düzenlenen

çalışmaya katılan Bangladeş konfeksiyon sendikaları, sektörlerindeki tedarik zincirinde örgütlenme stratejilerini müzakere etti. Sendika üyeleri, hazır giyim sektöründe işçileri örgütlemek ve işçi haklarını korumak için ILO sözleşmeleri, OECD ilkeleri, IndustriAll'un global çerçeve anlaşmaları ve Bangladeş sözleşmesi gibi uluslararası enstrümanlardan yararlanmaya karar verdi. IndustriAll'un Güney Asya Bölge Sekreteri Apoorva Kaiwar'a göre, Bangladeş'in 4 milyon işçisi arasında sendikalaşmayı geliştirmekte üye sendikaların işbirliği çok önemli.



Latin Amerika ve Karayipler'de işsizlikte ciddi artış

Latin Amerika ve Karayipler'de işgücü göstergeleri kötüleşmeye devam ediyor. 2016'nın ilk yarısında, her iki bölgede de işgücü piyasaları bölgesel ekonomik küçülmenin etkilerinden zarar görmeye devam etti. Latin Amerika ve Karayipler Ekonomik Komisyonu (ECLAC) ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) ortak raporu, yılın ilk yarısında bölgede çalışma performansını analiz etti. Son projeksiyonlara göre, bölgesel GSYH'nın 2016'da yüzde 0.9 oranında düşmesi bekleniyor. Yılın ilk yarısında, bu ekonomik küçülme, geçen senenin aynı dönemine göre istihdam oranında 0.6 yüzde puan düşüşe ve işsizlik oranında 1.6 yüzde puan artışa sebep oldu. 2016'nın ikinci yarısı için, istihdamda bölgesel seviyede ciddi bir iyileşme beklenmiyor. Bölgesel işsizlik oranı 2014'te yüzde 7.0 ve 2015'te yüzde 7.4 iken, 2016'da artmaya devam edeceği ve yüzde 8.6'ya ulaşacağı öngörülmüyor.



Pamuk, 2017'ye umutlu giriyor

2016'da yüzleri güldüren Türk pamuğu, ekim alanlarının yüzde 20'ye yakın genişlemesiyle 2017'ye daha umutlu giriyor. Doğru politikalar ile pamuk üretiminde 1 milyon tonu aşmanın hayal olmadığını dile getiren uzmanlar, 'havza modeli'nin pamuk ithalatını düşüreceğini belirtiyor.

Geride bıraktığımız 2015/16 pamuk sezonu, verim ve rekolte açısından olumsuz geçmişti. Pamuk ekiminde azalma ve olumsuz iklim koşullarından kaynaklanan verim kayıpları, Türk pamuğu rekoltesinin 2015/16 sezonunda 700 bin tonlar civarında gerçekleşmesine yol açtı. Türk tekstil sektörünün yıllık pamuk ihtiyacının 1.4 milyon tona ulaştığı göz önüne alındığında, pamukta dışa bağımlılığın arttığı bir sezonu geride bırakmış olduk.

Bununla birlikte, fiyatların üreticileri memnun ettiğini söylemek mümkün. Uzun yıllardan bu yana ilk kez, Türk pamuğunun sezon boyunca hak ettiği seviyelerden fiyatlandığı gözlemlendi. Ve üreticilerin geçen yılki memnuniyeti, bu yılın pamuk ekimindeki artışın temellerinden birini oluşturdu.

2017 yılında ise yeni destekleme politikalarının detayları ve uygulamaları da doğru kurgulanırsa, amaçlanan eşik hedef olan 1 milyon tona iki yıl içinde ulaşılabilirliğini dile getiren sektörün uzmanları, Türkiye'de pamuk ekim alanlarının 700 bin hektara kadar çıkabilme potansiyeli olduğunu hatırlatıyor.

Yerinde destekleme politikası ile pamuk üreticisi, çok daha moralli bir yıla girdi.



Geçtiğimiz sezon pamuk üretimi açısından üreticinin daha istekli ve üretim odaklı olduğunu gözlemlediklerini belirten İzmir Ticaret Borsası (İTB) Meclis Başkanı Barış Kocagöz, 2015'te dünyada pamuk fiyatlarının konumunu koruduğunu ve bakanlığın yerinde destekleme politikası ile pamuk üreticisinin eski yıllara nazaran çok daha moralli bir yıla girdiğini söylüyor.

"Bu moralle ekim alanlarında yüzde 15'e yakın artış sağlandı. Verime gelince, geçen yıla nazaran bazı bölgeler daha iyi olmakla beraber çok büyük bir farklılık gözlemlemiyoruz. Ama bu durum, rekolteye biraz daha iyi yansıyor. Bu sezon pamuk üreticisi hasat periyodunda çok şanslı bir dönem geçirdi ve yağışlar hasada izin verdiği için çok büyük oranda kaliteli bir pamuk elde edildi" diyen Kocagöz, özellikle elyaf karakteristiklerine bakıldığında bu sezonki iklim koşullarının daha iyi ve mukavemetli elyafların yetişmesine elverdiğini gözlemlediklerini aktarıyor.

BARİŞ KOCAGÖZ / İZMİR TİCARET BORSASI MECLİS BAŞKANI

Fiyatlar aşağıya seyretmez

Şu an hasat sezonunun verdiği yoğun 'pazara dökülme etkisi' olduğu için, dünya fiyatlarına nazaran daha aşağıda bir seyir var. Ancak kısa vadede bu farkın kapanacağı görünüyor. Dünyada ise Çin'in halen kendi kritik stoklarından sanayisini beslediği, ancak stoklarının azalmaya başladığı ve 2017 sonundan itibaren yine en büyük ithalatçı rolüne soyunacağının etkisi gözlemleniyor. İçeride tekstil sanayimiz ise geçmiş yıllara nazaran stok miktarını daha düşük tutmuş gibi. Ülkemizdeki döviz hareketliliği de malum. Bu verilere göre, fiyatların aşağıya seyretme olasılığı yok gibi görünüyor.

"Pamuğun altın yılı"

"2016, pamuğun altın yılı oldu diyebilirim..." Söзlerine bu cümleyle başlayan Şanlıurfa Ziraat Odası Başkanı Ahmet Eyyüpoğlu, bu yıl verim, kalite ve temizlik anlamında dünya standartlarında pamuk elde ettiklerini dile getiriyor.

"Önceki yıllara oranla Şanlıurfa'da 2016 yılında elde edilen pamuk, aslında bir yerde Şanlıurfalı pamuk çiftçisinin de ustalık dönemi hasadı diyebiliriz. Şöyle ki; önceki yıllarda ekim dönemi ve hasat döneminde işin işleyişi konusunda tecrübe ve bilgi eksiklikleri vardı. Bu eksiklikler yıllar sonra pamuk ürünü üzerine yapılan çalışmalar ile asgariye indi. Özellikle pamuğun makinalı ve elle hasadı ile temiz toplanması konusunda sıkıntılar söz konusuydu" diyen Eyyüpoğlu, Valilik, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü ve konuyla alakalı diğer sivil toplum kuruluşları ile oluşturdukları pamuk kirliliği komisyonunun eğitim çalışmaları neticesinde bu sorunun büyük oranda çözüldüğünü belirtiyor. Zira kirli pamuğu fabrikalara ve dış piyasaya sunmakta büyük sorunlar yaşayan Şanlıurfa, 2016'da bu sorunu asgariye indirirken, bu yıl pamuğun piyasada 2 TL ile 2.50 TL arasında alıcı bulunduğunu ifade ediyor.

Destekleme politikaları sonuç verdi

Pamukta üreticinin hedeflediği kadar olmasa da, en azından enflasyon oranında, yani üreticinin maliyet artışı kadar artış olduğu için memnuniyetini aktaran Barış

Kocagöz, destekleme politikasında son yıllarda çok doğru adımlar atıldığını, pamuk üretiminin artırılması yönünde hükümetin kararlılığını görmenin bile üreticinin kararlarında olumlu etki yaptığının altını çiziyor.

"Pamuk üretimi adına çok doğru adımlar atılmaya başladı. Bunun etkisi zaten bu yıl yüzde 20 rekolte artışı ile görülecek. Ancak asıl devrim niteliğinde olan, 2017'den itibaren destekleme politikalarının üç yıl için açıklanacak olması... Bu, pamuk gibi yatırım zor bir üretim için çok önemli. Üretici önünü ne kadar görebilirse pamuk üretimimiz için yaptığımız destekler o kadar yerini bulacaktır. Bunun yanında yine 2017'den itibaren havza bazlı destekleme modeline geçilecek" diyen Kocagöz, eğer kendilerine yansıtılan uygulamaların detayları doğru yapılırsa, hayal ettikleri hedef üretime ulaşabileceklerini dile getiriyor.

Kalite yakalandı, ama...

Yıllardır verilen mücadele sonucunda Şanlıurfa pamuğunun istenilen kaliteyi yakaladığını söyleyen Şanlıurfa Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Cemal Yıldız ise yurtdışındaki spekülörler ve Türkiye'de bunlara çanak tutanların, Türkiye için stratejik ürün olan pamuğun fiyatını aşağı çekmek için pervasızca

Leon Piçon: "Kısıtlı miktarda üretilen pamuğun satışı için ilave bir çaba sarf edilmesine gerek duyulmadığından, Türk pamuğunun kalitesi uluslararası standartların altında kalıyor."

hareket etmelerinin, hem çiftçiyi zor durumda bıraktığını hem de çiftçinin pamuk ekiminden vazgeçmesine neden olduğunu anlatıyor.

"Pamuk fiyatlarının istikrarsızlaşmasına neden olunması hem üreticiyi hem de çıkarıcıyı olumsuz etkiliyor. Bu konuda ilgili kurumların devreye girerek bu oynanan oyunları bozması ve pamuk fiyatlarında bir istikrar oluşturması gerekiyor" diyen Yıldız, bu önlemler alınmaz ve pamuk fiyatlarındaki istikrar sağlanmazsa, pamuğun kalitesini artırmaya yönelik yıllardır verdikleri mücadelenin boşa gideceğini ve çiftçinin alternatif ürünlere yönelmesi kaçınılmaz olacağının üstünde duruyor.

Madalyonun diğer yüzü

2016'yı pamukta iyi bir yıl olarak hatırlayacak olan Türkiye'de, resmin

CEMAL YILDIZ / ŞANLIURFA TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI

Yüksek gider pamuğu etkiliyor

Pamuk üretimi için Türkiye'nin iklim şartlarının elverişli ve tarım alanlarının verimli olması, arazinin düz, geniş ve sulanabilir olmasına rağmen, pamuk üretiminde iyi bir yerde olduğumuzu düşünmüyorum. Pamuk alım satımında ve üretiminde belirli bir politikanın olmayışı, girdilerin yüksek olması pamuk üretimindeki konumumuzu etkiliyor. 2017/18 sezonunda çiftçinin beklenti fiyatlarının bugünkü seviyede seyretmesi ve hükümet tarafından verilen destekleme priminin hasat sezonundan hemen önce ödenmesi durumunda 2017/18 sezonunda pamuk ekim alanlarının artmasını umut ediyoruz. Türkiye'nin ihtiyacı olan yüzde 80'lik pamuk üretiminin yakalanması için yeterli derecede politika üretilmiyor. Girdilerin yüksek olması ve fiyatların istikrarsız oluşu üreticiyi olumsuz etkiliyor. Bu yılki fiyatların iyi olması ve desteklemelerin zamanında ödenmesi durumunda pamuk ekim alanlarının yüzde 5 ila 10 arasında artacağını tahmin ediyoruz.



bütününe bakıldığında ise bir nokta daha göze çarpıyor. O da, Türkiye'nin pamukta dünyada sahip olduğu konumunu son yıllarda kaybetmiş olması. İyi Pamuk Uygulamaları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Leon Piçon, 2006 yılına kadar 800 bin tonların üzerinde seyreden pamuk üretimi ile Türkiye'nin önemli pamuk üreticisi ülkeler arasında yer aldığını, ancak alternatif ürün fiyatlarının daha avantajlı olması ve destekleme politikalarındaki

uygulama yanlışlıklarının, Türkiye'de pamuk üretiminin sürekli bir şekilde gerilemesine neden olduğunu söylüyor.

"Geçen yıllar içerisinde Türkiye; Çin, Bangladeş ve Vietnam'ı takiben dünyanın en büyük 4'üncü pamuk ithalatçısı ülkesi konumuna geldi" diyen Piçon, yetersiz üretim miktarı nedeniyle de Türk pamuğunun tamamına yakın kısmının yurtiçinde tüketilmeye başladığını aktarıyor. Kısıtlı miktarda üretilen pamuğun satışı için ilave bir çaba sarf edilmesine gerek duyulmadığından, Türk pamuğunun kalitesinin de uluslararası standartların altında kalmaya devam ettiğini dile getiren Piçon, üstün fiziksel elyaf özelliklerine rağmen olumsuz şartlarda işlenerek düşük kalite standartlarında satışa sunulan Türk pamuklarının uluslararası piyasalarda tercih edilmediğini kaydediyor.



LEON PİÇON / İYİ PAMUK UYGULAMALARI DERNEĞİ
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Rekolte 700 bin tonu aşabilir

2016/17 pamuk sezonuna bir önceki yıla kıyasla daha ümitli girildi. Pamuk ekimi yapılan alanlarda bir önceki yıla kıyasla yüzde 20'ye varan artış var. İklim koşulları da geçtiğimiz yıllara kıyasla daha olumlu geçtiğinden tarla verimlerinde de bir miktar iyileşme gözleniyor. Mevcut şartlar altında 2016/17 sezonu için pamuk rekoltesinin 700 bin tonu aşması mümkün görülüyor. Tarım Bakanlığı'nın 2016 yılının ekim ayında "Türkiye Milli Tarım Destekleme Modeli" kapsamında yayınladığı 'Havza Bazında Desteklenecek Ürünler' uygulamasının ülkemizdeki pamuk ekilişlerine olumlu yansması bekleniyor. Uluslararası pamuk fiyatlarının da cazibesini devam ettirebilmesi durumunda ülkemiz pamuk üretiminin birkaç yıl içerisinde 1 milyon tonu aşması imkân dahilinde görünüyor.



Pamukta uygulanan kotaların ve ithal iplik fiyatlarının şehirde pamuğu bitirme noktasına getirdiğini hatırlatan Özkasap, "Üretici bu fiyatlardan memnun. Primle beraber pamuk fiyatlarından da memnun. Mısır, pamuktan sonra bir alternatif oldu ama mısırın katma değeri pamuk kadar yüksek değil. Tarım Bakanlığı bu konuda ciddi çalışmalar yaptı" ifadesiyle yeni yol haritalarını açıkladı. Böylece, 2017'de Akhisar, Akselendi ve Gölarmara çevresinde mısırın terk eden üreticilerin pamuk ekmesi bekleniyor.

Havza modeli ithalatı düşürecek

Yıllar içinde yüksek maliyet nedeniyle 791 bin hektardan yaklaşık 450 bin hektara gerileyen beyaz altının üretim alanı, üretici sayısında da büyük kayıp yaşamıştı. Bu bağlamda pamukta üretici sayısı 135 binden 75 bine gerilerken, geçen yıl kullanılan 1 milyon 600 bin ton pamuğun ancak 750-800 bin tonu Türkiye'de üretildi. İthal edilen pamuk için ödenen para ise 2.2 milyar dolar oldu.

Bakanlığın, hasat, ihtiyaç ve ithalat durumunu da göz önüne alarak prim desteği sağlamasını öngören "Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli'ne yönelik çalışmaları, pamuk üreticilerini de umutlandırdı. Bu bağlamda, Adana Ticaret Borsası Başkanı Şahin Bilgiç, pamuk hasadının yağışlar nedeniyle bir süre ara verilse de devam ettiğini belirtiyor. Bu yıl Çukurova'da 270-280 bin dekar alanda

140 ila 150 bin ton rekolte beklediklerini, Türkiye'nin ihtiyacına göreyse bu rakamın çok az olduğunu ifade eden Bilgiç, üreticinin, destekleme modeliyle yeniden pamuğa yöneleceğini dile getiriyor. Havza modelinin uygulanmasıyla pamuk ithalatının yüzde 60'lardan, yüzde 30'lara gerileyeceği ifade ediliyor.

Başbakan Binali Yıldırım'ın, bu modelden söz ederken, çiftçinin kullandığı mazotun yarısını devletin ödeyeceğini açıklaması da önemli bir nokta elbette.

Hedefler yükseltilebilir

Tüketimde 1.5 milyon ton ile önemli bir noktada olan tekstil sanayiinin her yıl üretim yetmediği için 2 milyar dolar harcayarak yaklaşık 800 bin ila 900 bin

Bakanlığın 'Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli'ne yönelik çalışmaları, pamuk üreticilerini umutlandırdı.

ton ithalat yaptığını hatırlatan İTB Meclis Başkanı Kocagöz, üretimde 1 milyon ton hedefine ulaşılsa, en azından 2010 yılında yaşanan 'pamuk tedarik krizi' gibi sıkıntılı yıllara göre, stratejik anlamda daha sağlam duracağımızı belirtiyor. "Türk pamuk elyaf kalitesi ise yıldan yıla artıyor. Tabii bu da çok önemli bir avantaj olacak. Yeni destekleme politikalarının detaylarının ve uygulamalarının doğru kurgulandığı takdirde hedeflenen eşik hedefimiz olan 1 milyon tona ulaşabiliriz" diyen Kocagöz, Türkiye'deki pamuk ekim alanlarının 700 bin hektara kadar çıkabilme potansiyelinin olduğunu

AHMET EYYÜPOĞLU / ŞANLIURFA ZİRAAT ODASI BAŞKANI

2017'de 100 dönüme 4 bin TL destek



2017 yılı için pamuk çiftçisine şu tavsiyede bulunabilirim: Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın artıracak sağlayacağı mazot ve ürün desteği göz önüne alındığında, bölge çiftçimiz pamuk ekmekten hiç çekinmesin. Çünkü karşılaşılabilecek sorunlara karşı bakanlığın, çiftçi için önemli koruma önlemleri aldığı görülüyor. Önümüzdeki yıl hedefimiz Türkiye pamuğunun yüzde 55'ini üretmek. 2015 yılında Şanlıurfa'da yaklaşık 2 milyon 2 bin hektar alanda pamuk ekimi gerçekleştiği tahmin ediliyor. 2016 yılı için henüz kesin rakamlar elde

edilmedi ancak hem ekim alanı hem de sulanabilir arazi miktarının artması etkili oldu. Artış beklentisinin en büyük nedeni, GAP Projesi kapsamında cazibe sulama alanlarının genişlemesidir. Bu kapsamda Mardin Kanalı ve Suruç Kanalı yönünde sulanabilir arazi oranının artması da etkili olacak. Devletin 2017 yılı için öngördüğü destekleme miktarları da ortalama 100 dönüme 4 bin TL destek anlamına geliyor. Bu da ekim alanlarının genişleyeceği anlamına geliyor.

aktarıyor. Kocagöz, "Bu anlamda dünya verim liginde de ikinci sırada olduğumuz düşünülünce, önümüzde daha yüksek hedefler de olması hayal değil" şeklinde konuşuyor.

Sürdürülebilir pamuğa vurgu

Türk tekstil sektörünün lider kurumlarının öncülüğünde 2011 yılında başlatılan çalışmalar sonucunda, 2013 yılında İyi Pamuk Uygulamaları Derneği'nin (İPUD) kurulduğunu aktaran Leon Piçon, uluslararası BCI ile stratejik ortaklık anlaşması imzalayarak, Türkiye'deki pamuk üretiminin profilini 'Better Cotton' sürdürülebilirlik standartlarına taşımayı hedeflediklerini belirtiyor. İPUD,

yürüttüğü faaliyetlerle toprak sağlığından doğru zirai ilaç uygulamalarına, insana yakışır iş koşullarında çalışma şartlarının yerleştirilmesinden suyun verimli kullanılmasına kadar birçok konuda eğitim ve ortaklık geliştiriyor.

2015 sezonunda, 21 üretici birim altında çalışan 441 çiftçi ile 13 bin 41 hektar alanda, 23 bin 58 ton lif pamuğa karşılık gelen 60 bin 680 ton kütlü pamuk üretildi. Sadece 2016 yılında sürdürülebilir pamuk üretiminin farklı konularında 756 çiftçi ve işçi eğitildi. Piçon, yerel üretimin, iyi pamukta dışa bağımlılığı azaltma anlamında önem taşıdığının altını çiziyor.

Sürdürülebilir standart: Better Cotton

'Better Cotton', çevre üzerindeki baskının azaltılması ve çiftçilerin geçim ve refah seviyelerinin iyileştirilmesini hedefleyerek yetiştirilen pamuğu ifade eden uluslararası bir sürdürülebilirlik standardı. Bu standart, zirai ilaç kullanımının azaltılmasını, su kaynaklarının etkin kullanımını, toprak sağlığının uzun vadede korunması ve iyileştirilmesini ve tarım çalışanlarının refahının artırılmasını hedefliyor. Better Cotton Initiative (BCI) tarafından dünya genelinde 20 ülkede, 1.22 milyon çiftçinin katılımıyla koordine ediliyor. 2015 yılı itibarıyla 'Better Cotton' lisansı ile üretilen pamuk miktarı 2.6 milyon ton ile dünya pamuk üretiminin yüzde 12'sine ulaştı.

PAMUKTA TABLO BU KEZ İYİMSER

Ekonomi gazeteciliğine başladığım 1980'li yılların sonunda, İzmir Ticaret Odası, İzmir Ticaret Borsası, Ege Bölgesi Sanayi Odası ve Ege İhracatçı Birlikleri'nde en etkin meslek grubu pamuk tüccarı ve ihracatçılarıydı. Oda ve borsa seçimlerinde de pamukçuların büyük ağırlığı vardı. Bu nedenle İzmir'den yazdığımız haberlerin ağırlığını pamukla ilgili konular oluşturuyordu.

İzmir Ticaret Borsası'nda haftanın 5 günü öğlen yapılan Korbey salonundaki pamuk alım satımından sonra, Borsa'nın yakınındaki restoranlarda buluşan pamuk tüccarları hem günü değerlendirir hem de yaptıkları işin keyfini sürerdi. Pamuk tüccarı olmak, pamuk alıp satmak en prestijli işlerden biriydi.

O yıllarda Türkiye kendi ihtiyacı olan pamuğu ürettiği gibi, önemli oranda pamuk ihraç ederdi. Tekstil ve hazır giyim sektörü bugünkü düzeyde olmasa da hızla geliyordu. Pamuğa olan ihtiyaç artıyordu. Bu nedenle pamuk ihraç etmek yerine, konfeksiyon ihraç etmenin yaratacağı katma değer haberlerimizin ana unsurlarından biriydi.

1980'lerin sonunda pamuk tüccarı olmak, pamuk alıp satmak en prestijli işlerden biriydi. O yıllarda Türkiye kendi ihtiyacı olan pamuğu ürettiği gibi, önemli oranda pamuk ihraç ederdi.

Tekstil ve konfeksiyon sektörü büyüyüp ihracatı artıyordu, fakat sektörün ihtiyaç duyacağı hammadde, yani pamuğun üretimi için hiçbir planlama yapılmadı. Uygulanan yanlış tarım politikaları sonucunda, özellikle 1990'lı yılların ortasından itibaren



Uygulanan yanlış tarım politikaları sonucunda, özellikle 1990'ların ortasından itibaren pamukta ciddi sıkıntılar yaşanır oldu.



ALİ EKBER YILDIRIM
DÜNYA GAZETESİ TARIM YAZARI

pamukta ciddi sıkıntılar yaşanır oldu. O dönem, devlet Tarım Satış Kooperatif Birlikleri üzerinden pamuk piyasasına müdahale eder, fiyatı

Konseyi, Türkiye'nin tekstil üretim merkezlerinde toplantılar yaptı. Amerika pamuğunun faziletleri anlatıldı. Amerika Tarım

Bakanlığı'nın garantisi ile verilecek GSM kredilerinin sağladığı avantajlar sıralandı. Tekstil sektörü pamuk ithalatına ikna edildi. Yurtiçinde maliyeti ve dışarıdaki ürüne göre fiyatı yüksek pamuk üretilirken, Amerika'nın sunduğu ucuz ve kredili

pamuk cazip hale geldi.

Pamuk üreticisi olduğu için tekstil ve hazır giyimde önemli bir ihracatçı ülke olan Türkiye, pamuk üretiminden hızla çekilmeye başladı. Sektörün ihtiyacı ithalatla karşılanır oldu. Pamukçuların öğlen sefası sona erdi. Pamuk tüccarları eridi, kayboldu. Borsa ve odalardaki etkinlikleri azaldı. Bir dönem ihracat yapanların bir bölümü artık ithalat yapıyordu. Tekstil ve konfeksiyon sektörünün ihtiyacı olan pamuğun yarısından fazlası ithalatla karşılanıyor. Sektör,

hammaddede dışa bağımlı hale geldi.

Ekonomi gazeteciliğine başladığımız günden bugüne 30 yıl geçti. Bu 30 yılda yakından izlediğimiz pamuğun Türkiye'de son 30 yıllık kısa öyküsü özetle böyle. Bugün geline nokta Türkiye, yıllık ortalama 800 bin ton lif pamuk üreten, ürettiğinden daha fazlasını ithal eden bir ülke konumunda. Şimdi sektör paydaşlarının ortak dileği pamuk üretiminin artırılması... Pamuk üretiminin artırılması için uygun koşullar var mı?

Üretici, ekimi ve hasadı kolay ürünlere yöneldi

Bugün kırsalda yaşayan ve tarımsal üretim yapanların durumu 30 yıl öncesine, hatta 10 yıl öncesine göre çok farklı. Teknoloji gelişti, verimlilik arttı. Fakat o yıllarda pamuktan para kazanamayan çiftçilerin bir bölümü kente göç etti. Kırsaldan kentlere büyük bir göç yaşandı. Kırsalda kalan nüfus yaşlandı. Kırsalda yaşlanan nüfus, işçilik maliyetinin yüksek olması ve pamuktan para kazanamaması nedeniyle, ekimi, hasadı daha kolay ürünlere yöneldi. Çiftçiler, pamuk ekmek yerine mısır, buğday, ayçiçeği gibi ekimi ve hasadı daha kolay ürünleri tercih ediyor. Pamuğa alternatif ürünlerin başında da mısır var. Hayvancılıktaki gelişmeye paralel olarak silajlık mısır üretimi hızla yayıldı. Mısır üretimi 2000'li yılların başında 2 milyon ton seviyelerindeyken, 2015 verileri ile 6 milyon tona ulaştı.

Pamukta üretim deseninde de önemli bir değişim yaşandı. Güneydoğu Anadolu Projesi'nin (GAP) devreye girmesi ile daha önce Ege, Çukurova ve Akdeniz'de yaygın olan pamuk üretimi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne, özellikle de Şanlıurfa'ya kaydı.

Türkiye pamuk üretiminin yaklaşık yarısını gerçekleştiren Şanlıurfa ve çevresinin, GAP'ın sulama projelerinin tamamlanması ile pamuk üretiminde bugünkünden daha etkili bir konuma gelmesi bekleniyor.

Üretimi artıracak önlemler

Hükümet, 1 Ocak 2017'den itibaren, 'Milli Tarım Politikası' uygulayacak. Bu politikanın ana unsurlarından birisi, bitkisel üretimde 'Havza Bazlı Destekleme Modeli'ne geçilecek olması. Havza modelinin temel hedefi, bitkisel üretimde hangi ürün hangi havzada daha verimli üretilcekse o ürünün sadece o havzada desteklenmesini öngörüyor.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın açıklamalarına göre havza bazlı destekleme uygulamaları

kapsamında, arz açığı bulunan, stratejik ve bölgesel önem arz eden, insan beslenmesi-sağlığı ve hayvansal üretim açısından önem taşıyan buğday, arpa, çavdar, çeltik, dane mısır, tritikale, yulaf, mercimek, nohut, kuru fasulye, pamuk, soya, yağlık ayçiçeği, kanola, aspir, çay, fındık, zeytinyağı ve yem bitkilerinden oluşan 19 ürün için değerlendirme yapıldı.

Söz konusu ürünlerle ilgili olarak istatistiki veriler, ekim nöbeti (münavebe), iklim, toprak ve topografya, su kısıtı verileri (mevcut su potansiyeli ve bitki su tüketimi), il ve ilçelerdeki kamu, Sivil Toplum Kuruluşları ve üniversitelerin teklifleri dikkate alınarak 1 milyardan fazla verinin yer aldığı Karar Destek Sistemi sonucunda 941 havza belirlendi. Model ile ilçe bazında 941 tarım havzasında hangi ürünün destekleneceği Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından açıklandı.

Havza modeli ile amaçlanan, üretimi, verimliliği artırmak ve dışa bağımlılığı azaltmak. Dışa bağımlılığı azaltılması gereken ürünlerden biri de pamuk. Dolayısıyla pamuk üretimi desteklenecek ve üretimin artmasında bu önemli bir faktör olarak öne çıkıyor.

Hükümetin yeni destekleme politikasında hayvancılık yapmayan çiftçilerin ektiği silajlık mısırın desteklenmemesi yönünde

Mazot desteği maliyeti düşürecek

Milli Tarım Politikası kapsamında Havza Modeli'nin getireceği prim desteğinin yanı sıra üreticinin üretimde kullanacağı mazotun bedelinin yarısının devlet tarafından karşılanacak olması pamuk çiftçisi açısından önemli bir destek olacak. Maliyetleri düşürecek ve rekabet gücünü artıracaktır.



Çiftçinin pamuk üretiminden kaçmasının temel nedenlerinden birisi yüksek girdi fiyatlarıydı. Mazot da bu girdilerden en önemlisi... Devletin, pamuk eken çiftçinin

üretiminde değil, mısır, buğday, ayçiçeği ve diğer tüm ürünlerde de uygulanacak.

Pamuk üretiminin artmasını sağlayacak bir başka etken ise pamukta kilogram başına verilecek prim desteği olacak. Halen kilogram başına 75 kuruş olan pamuk prim desteğinin günün koşullarına uygun olarak artırılması pamuk üretimini artıracaktır.

Kalitenin önemi

Pamuk üretiminin artırılması kadar üretilen pamuğun kalitesi de büyük önem taşıyor. Çünkü pamuktaki önemli sorunlardan biri kalite ve kontaminasyon sorunu. Tekstilcileri ithal pamuğa yönlendiren nedenlerden biri, kalite ve kontaminasyon. Bu nedenle üretimdeki çalışmalar, tekstil sanayisinin ihtiyaçları ve talepleri doğrultusunda yürütülmeli. İthal pamuğa ihtiyaç duymayacak, rekabet edebilecek kalitede ve süreklilikte üretim olmalı.

GDO'suz üretim avantajı

Türkiye'nin pamuk üretimindeki en önemli avantajlarından biri ise Genetiği Değiştirilmiş Organizma (GDO) tohumların yasak olması... Diğer üretici ülkelerden farklı olarak Türkiye'de GDO'suz pamuk üretimi yapılıyor. Dünyanın en büyük pamuk üreticilerinden Hindistan'da yerli tohumlara, GDO'suz tohumlara bir dönüş var.

Dünyada organik ve doğal ürünlere

talep artıyor. Organik veya GDO'suz pamuktan elde edilen giysiler, konfeksiyon ürünleri çok daha yüksek fiyata alıcı bulabilmekte. Bu nedenle Türkiye bu avantajı değerlendirerek GDO'suz pamuk üretiminde dünyada önemli bir yer alabilir.

Lisanslı depoculuk geliyor

Kaliteli pamuk üretiminin artırılması çok önemli, ancak piyasalarda istikrarlı bir işleyiş açısından lisanslı depoculuk faaliyetlerinin de önemli etkisi var. İzmir'de faaliyet gösteren ELİDAŞ'ın yanı sıra pamuk üretiminin yoğun olduğu Şanlıurfa'da, Avrupa Birliği'nin mali desteği ile Rekabetçi Sektörler Programı kapsamında Şanlıurfa Pamuk Borsası ve Lisanslı Depo Projesi, sektöre önemli katkılar sunacaktır. Üreticinin pamuğunu lisanslı depoya koyarak uygun



koşullarda finans desteği alması ve en uygun zamanda ürününü satması bir avantaj olacaktır. Sanayici için ise uygun koşullarda ve sürekli hammadde temini açısından lisanslı depoculuğun büyük avantajları var. Pamuk üretiminin artmasında lisanslı depoculuğun olumlu katkıları olacaktır.

Maliyet ve fiyat etkisi

Pamuk üretimini etkileyen birçok faktör var. Fakat bunlardan ikisi çok öne çıkıyor. Birincisi, girdi fiyatları. Çiftçi üretim yaparken kullanacağı girdilerin uygun olmasını ister. Bu, sadece pamuk için değil, diğer ürünler için de geçerli. İkinci ve daha önemli faktör ise fiyat.

Geriye dönük olarak bakıldığında dünyada ve Türkiye'de pamuk fiyatının yükseldiği dönemlerde çiftçi pamuk ekimine yöneliyor. Fiyatın düşük olduğu dönemlerde ise üretimden çekiliyor. Türkiye'de bunun en somut örneği 2011-12 sezonunda yaşandı. 2010 yılında dünyada pamuk fiyatının aşırı yükselmesi çiftçileri pamuk ekimine yönlendirdi. Ekim alanları 420 bin hektardan 550 bin hektara yaklaştı. Bir yılda 100 bin hektar pamuk ekimi arttı. Ancak fiyatın düşmesi ile tekrar 450 bin hektarlara geri dönüldü.

Pamukta yüksek girdi maliyetlerinde düşüş sağlanabilirse ve çiftçi ürettiği pamuğu değerinde

üzere her türlü olanak var. Önemli olan bu olanakları, ülkenin sahip olduğu potansiyeli doğru politikalarla harekete geçirmek. Bunun için sektör paydaşlarının görüş ve önerileri doğrultusunda orta ve uzun vadeli bir pamuk stratejisinin, politikasının oluşturulması ve uygulanması gerekiyor.

Ulusal Pamuk Konseyi'nin birçok kez dile getirdiği gibi; destekleme primleri en az 5 yıllık bir dönem için açıklanmalı. Çiftçi, pamuk ekmeden önce ne kadar destek alacağını önceden bilmeli. Prim, verimliliği cezalandıran değil, ödüllendiren bir yapıda olmalı. Ülkenin ortalama verimini esas alarak prim vermek, ortalamanın üzerinde verimlilik sağlayan çiftçinin cezalandırılması anlamına geliyor. Tam tersine yüksek verimliliğin desteklenmesi gerekiyor.

Üretimin artırılması için yerli pamuk kullanan sanayicinin de desteklenmesi gerekir. Yerli pamuk üretimi kullanan sanayicilere ek teşvikler ve desteklerin sağlanmasının üretime, çiftçiye olumlu yansımaları olacaktır. Pamukta sürdürülebilirlik sağlanmalı. Fiyatın yükselmesi ile artan, fiyatın düşmesi ile azalan üretimin getireceği istikrarsızlık hem bu ürünü üreten çiftçiye hem de hammadde olarak kullanan sanayiciye zarar verir. Bu nedenle üretimde istikrarlı ve sürdürülebilir bir yapının oluşturulması şart.

Çiftçi ürettiği pamuğu değerinde satabilirse üretimin artmaması için hiçbir neden yok.

satabilirse üretimin artmaması için hiçbir neden yok. Çiftçi ürettiği pamuğu sattığında, maliyetlerini karşılayıp üretimi sürdürebilecek bir gelire sahip olduğunda üretim artar. Hiçbir çiftçi zararına üretimi sürdürmez, sürdüremez.

Nasıl bir politika?

Öncelikle pamukta üretim, tüketim dengesinin kurularak dışa bağımlılıktan kurtulmak gerekiyor. Bu hem üreticiye, sanayiciye hem de devlete önemli kazanımlar sağlayacaktır. Üretim için, iklim, bilgi birikimi, tohum, toprak başta olmak

Özetle; Türkiye, dünyanın önemli pamuk üreticisi ülkelerinden olduğu için tekstil ve hazır giyimde ihracatçı konumunu güçlendirdi. Rekabet gücünü artırması için en temel hammadde olan pamukta dışa bağımlılıktan kurtularak kendi ihtiyacını kendisi karşılayabilmeli. Bunun için gerekli altyapı ve birikim var. Türkiye, önümüzdeki yıldan itibaren uygulanacak yeni tarım politikası ile bunu başarabilir. Türkiye'de pamuk üretiminin artması için umut verici gelişmeler var. Bunun için sektör paydaşlarının işbirliği gerekiyor.

EURATEX'ten Türkiye'ye Gümrük Birliği desteği

Avrupa Tekstil ve Hazır Giyim Konfederasyonu (EURATEX) Başkanı Serge Piolat, Avrupa Komisyonu Ticaret Genel Müdürlüğü Pazara Giriş, Sanayi, Hammaddeler Dairesi Başkanı Francisco Perez Cañado'ya 21 Ekim'de Türkiye'ye destek veren bir mektup gönderdi.

Türkiye, Avrupa Birliği tam üyeliğine giden yolda 1 Ocak 1996'dan itibaren kendi korumalarını kaldırdı ve Gümrük Birliği'ne (GB) girdi. Böylece AB ülkelerine ticaret konusunda kapılarını aralamış oldu. Ne var ki zaman içinde Türkiye, AB'nin politika değişikliği sonucu üçüncü ülkelerle yaptığı anlaşmalar ve -sel felaketi sonrası Hindistan örneğinde olduğu gibi- başka ülkelere verilen imtiyazlar nedeniyle pazarını başka ülkelere tek taraflı açmak zorunda kalıyor. Bu sıkıntıların aşılması için Türkiye'nin AB ile GB Anlaşması'nı genişletmeye yönelik çalışmalar yapılması zorunluluğu doğmuş durumda.

Türkiye, bu konuda uzun zamandan bu yana lobi çalışmalarını yapıyor ancak henüz net bir sonuç alınmadı. Son dönemde Türkiye ile GB'nin genişletilmesine yönelik çalışmaların yapılması için Avrupa Tekstil ve Hazır Giyim Konfederasyonu (EURATEX) Başkanı Serge Piolat, Avrupa Komisyonu Ticaret Genel Müdürlüğü Pazara Giriş, Sanayi, Hammaddeler Dairesi Başkanı Francisco Perez Cañado'ya 21 Ekim'de Türkiye'ye destek veren bir mektup gönderdi. Söz konusu mektupta, Türkiye ve AB arasındaki Gümrük Birliği Anlaşması'nın genişletilmesinin zorunluluğu anlatıldı.





AB kararlarında etkin

Avrupa Birliği'nin tekstil ve hazır giyim konusundaki en önemli çatı örgütü olan Brüksel merkezli EURATEX, birliğin tekstil ve hazır giyim sektörüne yönelik kararlarında da görüş bildiren önemli bir organizasyon. AB, bu alanlarda EURATEX'in onayını almadan adım dahi atmıyor.

Türkiye, Avrupa Birliği'nde bu kadar büyük bir öneme sahip olan EURATEX'te, aralarında Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası (TTSİS) Yönetim Kurulu Üyesi Kenan Koç ile yine sektörden Ruşen Çetin, Ahmet Öksüz ve Hadi Karasu gibi isimlerin de aralarında yer aldığı dört kişi tarafından temsil ediliyor. İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (İTKİB) Brüksel Daimi Temsilcisi Haluk Özelçi de genel sekreterlerin katıldığı toplantılara girerek detaydaki işleri sonuçlandırıyor.

TTSİS Yönetim Kurulu ve EURATEX Yönetim Kurulu Üyesi Kenan Koç, Türkiye'nin

GB nedeniyle AB ile arasında çıkan sorunların ortadan kalkması için bir üst aşamaya geçilmesi gerektiğini söylüyor. Mektubun, AB'nin önemli bir kurumu tarafından Türkiye'nin AB ile yaşadığı sorunların çözülmesi için AB Komisyonu'na yazılmasına dikkat çeken Koç, şunları anlatıyor:

“Ankara ile AB arasında yapılan karma ekonomik toplantılarda her iki tarafa da sektör olarak sıkıntılarımızı söylüyoruz. Türkiye'de en büyük sorunun TIR karneleri sorunu olduğu söyleniyor. Biz GB ile ürünlerin serbest dolaşımı anlaşması yaptık. Ancak tek ayağı topal ilerliyoruz. Aslında sorun GB kapsamında emeğin ve hizmetlerin de serbest dolaşımı sorunu. Tam üyelik olmadığı için GB'nin genişletilmesi hem AB hem de Türkiye tarafından dillendirilmeye başlandı.”

Mektupta neler yer aldı?

Peki, EURATEX'in mektubunda neler var? Aktaralım:

“Tekstil ve hazır giyim sanayiini temsil eden EURATEX ve EURATEX'in Türk üyeleri, günümüz şartlarına uymayan Gümrük Birliği'ne bağlı olarak Türkiye'ye sağlanan ayrıcalıkların erozyona uğradığı ve Gümrük Birliği'ni modernize etme zamanının geldiği konusunda hemfikirdirler. STA'lar imzalamak ve GTS ve GTS+ planlarını genişletmek suretiyle AB pazarını üçüncü ülkeler lehine daha fazla açmakta olan Avrupa Komisyonu'nun mevcut politikası, Türkiye'nin AB'ye ihracatını engellemektedir.

Komisyon ve Türkiye, yıl sonunda başlaması beklenen AB-Türkiye Gümrük Birliği modernizasyonu alanında çalışmaktadır.

Arka plandaki bu hususlara karşı, EURATEX, AB sanayiini temsilen, Türkiye ile ticaret yapıldığında üyeleri tarafından düzenli olarak bildirilen ticaret engellerini listeledi ve Türk üyeleri ile paylaştı. Türk sanayi birlikleri, AB ihracatçılarına uygulanan idari yükleri (ERF, menşe kontrolleri, üretici bilgi formları, A. TR belgesi, gümrük maliyeti) inceleme ve bu ticaret engellerini azaltmak için harekete geçme hususlarında çalışmaya açık olduklarını beyan ettiler. Türk sanayi temsilcileri, AB ve Türkiye arasındaki tekstil ve hazır giyim ürünleri ticaretinin doğrudan bu tedbirlerden etkilenip etkilenmediğini görmek için spesifik olarak üçüncü ülkelerden Türkiye'ye yapılan ithalata uygulanan tedbirleri de inceleyecekler ve bu konuda yetkili makamlarına yönelik olarak neler yapılabileceğini değerlendirecekler.

Diğer taraftan, Türkiye'nin önceliğini, AB ticaret politikasının hazırlanması ve uygulanmasına dahil edilmesi ve AB'nin üçüncü ülkeler ile gerçekleştirdiği STA müzakerelerine eşzamanlı olarak Türkiye'nin dahil edilmesinin sağlanması oluşturuyor. Türkiye, Komisyon'un ticaret ile ilgili toplantılarını dinleyebilmek ve reaksiyon gösterebilmek üzere bir gözlemci olarak toplantılara katılıp, sesini duyurmak istiyor. Bu nedenle, EURATEX ve EURATEX'in Türk üyeleri, Tekstilde Pazara Giriş Çalışma Grubu'nu üçüncü ülkelerdeki ticaret engelleri ile mücadelede işbirliği için iyi bir forum olarak değerlendiriyorlar. Ayrıca bu çalışma grubu, AB'ye üye devletler için Türk sınırlarında karşılaştıkları teknik engelleri Türk temsilciler ile doğrudan tartışma imkânını verebilir.

Sonuç olarak, Türk sanayii tarafından atılan adımlar dikkate alınarak ve işbirliğini geliştirmek üzere, EURATEX, Avrupa Komisyonu'na, Türkiye'yi AB ticaret müzakerelerine dahil etme ve başlangıç adımı olarak da Türk sektör temsilcilerinin Tekstilde Pazara Giriş Çalışma Grubu'na katılması imkânının sağlanması çağrısında bulunmaktadır.”

EURATEX Yönetim Kurulu Üyesi Kenan Koç, çalışma grubuna katılım sağlanırsa bunun devrimsel bir hareket olacağını ve artık Türkiye'nin tam üyeler gibi çalışma gruplarında kanunların hazırlanmasına etki edebileceğini ve Türkiye'nin haklarını ön cephede, olay başlamadan koruyabileceklerini beyan etti.



KENAN KOÇ / TTSİS VE EURATEX YÖNETİM KURULU ÜYESİ

Kalıcı yatırımları çekecek bir düzenleme olmalı

“Türkiye, AB ile imtiyazlı ortaklık değil, tam üyelik şartını devam ettirmelidir. Tam üyelik ile Türk ve yabancı sermayenin Türkiye'de sabit direkt yatırım yapmasını sağlamamız gerekiyor. Bu da ancak Türkiye'nin rekabet edebilme liginde yükselmesi ile sürdürülebilir ve küresel ve de bölgesel rekabette ülkemizin üretim ve hizmetler üssü olmasını sağlayabilir. Örneğin; otomobil markalarının ya da büyük ilaç firmalarının fabrika yatırımlarında bölgede Türkiye'yi tercih etmelerini sağlayabilmeliyiz. AB de Türkiye'de, Gümrük Birliği'nin tarım ve hizmetlerle genişletilmesini istiyor. Herkes kendi pazarını açmaya çalışıyor. Bizim burada Türkiye'nin önünü açacak, yeni yatırımlarda Türkiye'yi tercih ettirecek bir hale gelmemiz lazım. Bu süreçte başarılı olmak için de tarımı, sanayiye destekleyecek tedbirleri almamız gerekli. Günlük programlardan ziyade Türkiye'nin bu tür konuları çözmesi lazım. Türkiye'de pamuk ekim alanlarının boş kalıp ABD'den pamuk ithal etmemiz gibi durumları kota ve vergi koyarak değil, Türk çiftçisinin daha ekonomik fiyatlara üretim yapmasının önünü açacak maliyet azaltıcı araçları kalıcı bir hale sokmalı, ithalatı olmayan ürünlerin de tarlada kalmasını engelleyici tarım politikaları koyabilmeliyiz. Hükümetlerimizin pazarın açılmasına yönelik çalışmaları tamamlaması ve rekabet edilebilir bir hale gelmemiz lazım.”



HADİ KARASU / EURATEX YÖNETİM KURULU ÜYESİ

Toplantılara Türk tarafını da çağırmalarını istiyoruz

“Bu konu uzun zamandan bu yana konuşuluyor. EURATEX üzerinden AB Komisyonu'na, Gümrük Birliği'ni ihlal ettikleri, üçüncü ülkelerle serbest ticaret anlaşmaları yapıp ya da Hindistan'daki sel felaketinin ardından Hindistan'a geçici olarak verilen ancak kalıcı hale gelen imtiyazlar

konusunda uyarıda bulunuyoruz. Gümrük Birliği Anlaşması'nın genişletilmesini istiyoruz. Çünkü Türkiye bu anlaşmaların dışında kalıyor, bu ülkelerle anlaşma masasına oturamıyor, trafik sapmasıyla bu ülkelerin açık pazarı haline geliyor. Başka ülkelerle yaptıkları anlaşmalarda AB'nin Türkiye'yi de masaya çağırmasını istiyoruz. AB'de tekstille ilgili konularda yapılan çalışmalarda Avrupa Parlamentosu, AB Komisyonu EURATEX'in görüşünü alıyor. Bir tekstil ülkesi olan Türkiye ise AB üyesi olmadığından dolayı Komisyon toplantılarına katılamıyor. Bu nedenle EURATEX kanalı ile Avrupa Komisyonu'nda yapılacak toplantılarda bundan sonraki süreçte Türk tarafından bir temsilcinin olmasını istediğimizi EURATEX kanalı ile ilettik. Haklarımızı koruyabilmemiz için yapılacak tüm çalışmalarda mutlaka biz de olmalıyız.”



RUŞEN ÇETİN / EURATEX BAŞKAN YARDIMCISI

Türk tarafı olarak karar masasında olmak istiyoruz

“Bu konuda uzun zamandan bu yana EURATEX'e bastırıyoruz. Çünkü AB, üçüncü ülkelerle serbest ticaret anlaşmaları yapıyor. Türkiye ise bu anlaşmaların dışında kalıyor, bu ülkelerle anlaşma masasına oturamıyor. Biz, Türkiye'nin AB'nin üçüncü ülkelerle yaptığı anlaşmalarda masaya oturmasını istiyoruz. Yapılan çalışmalarda Avrupa Parlamentosu, AB Komisyonu, EURATEX'e mutlaka görüş soruyor. Biz de EURATEX kanalı ile Avrupa Komisyonu'nda yapılacak toplantılarda bundan sonraki süreçte Türk tarafından bir temsilcinin olmasını istediğimizi EURATEX kanalı ile ilettik. Çünkü arkamızdan işler yapılmasını, hakkımızın yenilmesini istemiyoruz. Her yerde, her sektörde yapılacak çalışmalarda mutlaka bizim de olmamız lazım.”

Hazır giyimde rekabet bu yıl da yoğun olacak!

Yoğun rekabete rağmen büyük alım gruplarının en önemli üretim pazarlarından Türkiye'nin 2017 yılında da popülaritesini koruması bekleniyor.



Hazır giyimde hızlı moda trendinin 2017'de de devam etmesi bekleniyor.



2017'de öne çıkacak 5 trend

- Hızlı moda (fast fashion) trendi devam edecek.
- Gündüz işte, gece davette aynı giysilerin kullanımını sağlayacak kumaşlar kullanılacak.
- Spor giyim öne çıkacak.
- Alım gruplarının 4-6-8 haftalık alım vadeleri devam edecek.
- Alım grupları mal stoklamak yerine kısa vadeli hızlı alımları tercih edecek.

Bu yılın ekim ayında, tüm dünyadan 2.5 milyar dolarlık hazır giyim alımı yapan 11 şirketin yöneticileri İstanbul'da Moda Konferansı'ndaydı. Konferansa katılan Alman finans kurumu DS-Concept'in Üst Yöneticisi Ansgar Hütten, Türkiye'nin alım grupları için önemli bir ülke olduğu mesajını vermişti.

2017 yılı beklentilerine göre, Türkiye bu konudaki popülaritesini sürdürecektir. Bunun nedeni ise hızlı termin süreci, üretim kapasitesi ve ürün çeşitliliği. . .

Rekabette 'sent'lerle rakipleriyle yarışan tekstil ve hazır giyimciler, paritede yaşanan değişimle, rakipleriyle aynı fiyatlarla üretim yapar hale geldi. Rakiplerin girdilerinin dolar, satışlarının Euro bazlı olmasından dolayı Türkiye ile aynı fiyatlardan üretim yapmaları, Avrupalı alım gruplarının hızlı ve kaliteli üretimiyle öne çıkan Türkiye'yi tercih etmesini sağlıyor. 2015'in ikinci yarısından itibaren alımlarını Türkiye'ye

kaydıran alım gruplarının bu eğiliminin 2017 yılında da devam etmesi bekleniyor.

Ancak asgari ücrete yapılan zam, sektöre 2016 yılı için ekstradan yüzde 20'lik maliyet artışı getirmişti. 2014'ü 18 milyar 75 milyon dolarlık ciroyla kapatan hazır giyim sektörü, 2015 için 19.5 milyar dolarlık ihracat hedefi belirlemişti. Ancak bu rakam parite kaynaklı olarak 16 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. 2016'da paritenin daha da geriye gitmesi nedeniyle 17.5 milyar dolarlık ihracat hedefi belirlenmişti. 2017 yılında ise ihracat rakamının 19.5 milyar dolara ulaşması hedefleniyor.

Yüzde 5'lik büyüme

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Türkiye Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi Başkanı ve Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği (TGSD) Başkanı Şeref Fayat, hazır giyim sektörünün 2016 yılını yüzde 5'lik büyüme ile 17.5-18 milyar

dolarlık bir ihracatla tamamlamasını beklediklerini söylüyor.

Almanya ekonomisindeki toparlanmayla Avrupa pazarında yüzde 5'lik büyüme beklentisinin 2017 için de devam ettiğini belirten Fayat, "2016 yılının ilk 9 aylık döneminde Avrupa'ya yaptığımız satışlarda birim fiyatları yüzde 5 düşerken, alım adedi yüzde 10 oranında artmış durumda. Bu da

Hazır giyim ve tekstil sektörlerinde asgari ücrete yapılan 100 TL'lik desteğin 2017'de de devam etmesi için hükümete görüş bildirildi.

fiyat rekabetinin arttığını gösteriyor" diyor.

Rusya pazarında ise iki ülke arasında uçak krizi ile gerilen ilişkilerin düzelmesiyle birlikte az da olsa bir toparlanma yaşandı. Rusya pazarına geçmişte 400 milyon dolarları bulan ihracatımız, Rusya'nın yaşadığı ekonomik kriz ve gerilen ilişkiler nedeniyle 250 milyon dolara gerilemiş durumda. Bu rakamların eski seviyesine ancak önümüzdeki 2-3 yıllık süreçte

dönebileceği tahmin ediliyor.

Son yılların öne çıkan pazarı İran'a ihracatımız da 60 milyon dolar seviyesinden 120 milyon dolara çıkmış durumda. İran pazarının önümüzdeki yıllarda daha da gelişme kaydetmesi bekleniyor.

Asgari ücret desteği

Emek yoğun hazır giyim ve tekstil

sektörlerinde asgari ücrete yapılan 100 TL'lik desteğin 2017 yılında sona erecek olması sektörü bekleyen önemli konulardan biri. Sektör temsilcileri bu teşviğin 2017 yılında da devam etmesi için hükümete görüş bildirmiş durumda.

Asgari ücret desteğinin sürmesinin önemine dikkat çeken Şeref Fayat, "Sektörümüzün rekabet edebilirliğinin sağlanması için asgari ücret desteğinin

Tedarikçilerde hangi özellikler aranıyor?

- Çocuk işçi çalıştırmaması
- Ayrımcılık yapılmaması
- Sendika kurma özgürlüğü ve toplu sözleşme hakkı
- Acımasız ve insanlık dışı muameleyle izin verilmemesi
- Çalışma koşullarının güvenli ve hijyenik olması
- Ücretlerin düzenli ödenmesi
- Çalışma saatlerinin aşırı olmaması
- Düzenli istihdamın sağlanması
- Üretimin izlenebilir olması
- Ürünlerin sağlık ve güvenliliği
- Çevresel farkındalık
- Gizlilik ilkesi
- Kuralların uygulanması



ŞEREF FAYAT/TÜRKİYE GİYİM SANAYİCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI

Rekabet edebilirlik önemli

Hazır giyim ve konfeksiyon sektörleri emek yoğun sektörler. Türkiye'deki işçilik ücretlerinin artması sektörümüzün rekabet şartlarını doğrudan etkiliyor. Rakiplerimize karşı rekabet edebilir bir seviyede kalmamız için asgari ücrete verilen desteğin önümüzdeki dönemde de devam etmesi büyük önem taşıyor. Bu sağlanmazsa sektörümüzün kayıt altında kalması zorlaşacaktır.



ŞENOL ŞANKAYA/YEŞİM TEKSTİL CEO'SU

Yeni işbirlikleri yapılmalı

Türkiye hâlâ alım gruplarının en çok tercih ettiği bir üretim ülkesi. Türkiye'nin tercih edilmesinde daha çok kurların ve kısa termin sürelerinin büyük etkisi var. Trend olarak da performans kumaşlara talep yoğun. Önümüzdeki dönemde de Avrupa ve ABD pazarında yeni işbirliklerine açık olunmalı, özellikle geçmişte sektörümüzde ön planda olan Amerika pazarına önem verilmeli.



Türkiye'yi öne çıkaran 3 özellik

- Avrupa'ya yakın konumu
- Trendlere hızlı yanıt veren esnek yapısı
- Full paket hızlı üretimi

devam etmesi şart. Sektörümüzün kayıt altında kalabilmesi için de bu desteğin devamı büyük önem taşıyor. Çünkü emek yoğun sektörümüz için en önemli girdi maliyetlerinden biri işçilik maliyetleri" diyor.

'Made in Turkey'

Fayat, son dönemde çocuk işçi çalıştırma konusunda yapılan provokasyonların sektörün önündeki en önemli sorunlardan biri olduğunu söylüyor. Avrupa'da 'Made in Turkey' markasını karalamaya yönelik çalışmalar yapıldığına dikkat çeken Fayat, şöyle devam ediyor: "M&S, Mango ve Zara gibi markaların Türkiye ve Türkiye'deki üretimle ilgili sıkıntıları yok. Çünkü onlar da üretim yapan atölyeleri denetliyorlar, biz de denetliyoruz. Burada 'Made in Turkey' markasına zarar vermek isteniliyor. Tüketicilerde 'bu ürünleri kullanmayın' algısı yaratılırsa, bu Türk

hazır giyimine büyük bir darbe olur. Sorunu aşmak için tüm birlikler, dernekler olarak müşterilerimize durumu anlatmaya çalışıyoruz."

2016 alım trendleri neler?

Alım gruplarının Türkiye'den aldıkları ürünler arasında yüzde 65'lik bölümü örgü grupları, yüzde 35'lik kısmı da dokuma ve denim alımları oluşturuyor. Alım gruplarının 2016 trendleri arasında 'fast fashion' (hızlı moda) trendi başı çekiyor. Tüketicinin hızlı moda talepleri bu yıl ve izleyen yıllarda da devam edecek gibi gözüküyor. Alım grupları arasında Inditex'in 'fast fashion' konusunda öncü olduğuna, diğer tüm markaların Inditex'i takip ettiğine dikkat çekiliyor.

Sporun günlük hayatımıza daha fazla girmesi ile özellikle bu konudaki trendlerde ciddi bir artış yaşanıyor ve bu seyrin

2017'de de devamı bekleniyor. Özellikle polyester ve polyamide kumaşlardan yapılan performans giysilere talebin daha da artacağı tahmin ediliyor.

Türkiye üretimini artıracak

Zara, Massimo Dutti, Pull&Bear, Bershka, Stradivarius, Oysho, Zara Home ve Uterqüe markalarını bünyesinde bulunduran İspanyol hazır giyim devi Inditex, yılda 1.2 milyar adet ürün satıyor. En büyük tedarikçilerinden biri Türkiye olan grup, 2017'de alımlarını yüzde 10-15 artırmayı planlıyor.

Yılda 1.2 milyar adet ürün satan Inditex, bu ürünleri dünyanın çeşitli fabrikalarında ürettirip Madrid ve La Coruna'daki merkezlerine getirtiyor. Devasa büyüklükteki lojistik merkezleri tamamen bilgisayarlarla bağlı otomatik bir sistemle çalışıyor. Lojistik merkezinde toplanan

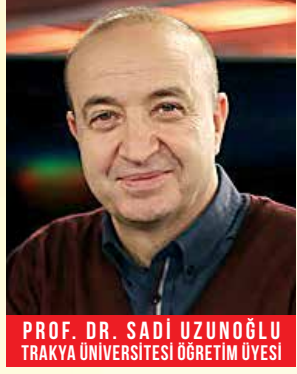
ürünler, ülkelerden gelen siparişler üzerine her ülke ve her mağaza için ayrılıyor.

Zara mağazaları stoklarını haftada iki kez yeniliyor. Her hafta salı ve perşembe günü tüm mağazaların koleksiyonları merkezden yenileniyor. Siparişler dünyanın en uzak noktasına en geç 48 saatte ulaştırılıyor.

Türkiye'nin dünya markalarının tercih ettiği ülkelerden biri olmaya devam edeceğini belirten Öz-Ak Tekstil Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Akbalık, "Tekstil ve hazır giyimde trendler ve kumaşlar konusunda Türkiye hâlâ lider konumda. Dünya genelinde son yıllarda gençlerin elektronik harcamalarına yönelmeleri tekstilde 'cheap fashion', yani ucuz moda kavramını geliştiriyor. Türkiye hızlı üretimi ile alım gruplarının taleplerine hızla yanıt verebilmesiyle tercih edilen bir ülke olmaya devam ediyor" diyor.

Tüketici ne istiyor?

- Son yıllarda hızlı moda anlayışının ucuz moda anlayışına dönüşmesi, tüketicilerin daha çabuk tüketilen daha ucuz ürünlere yönelmelerine neden oluyor.
- Uluslararası markalar da tüketici talepleri doğrultusunda hızlı ve sürekli koleksiyon değiştiriyor.
- Sporlu bir yaşam tarzı haline getiren ve daha rahat kıyafetlere yönelen tüketiciler daha hesaplı, kolay ulaşılabilen spor giyim ürünlerini tercih ediyor.



PROF. DR. SADI UZUNOĞLU
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ

DÖVİZDE İSTİKRARSIZ TREND

Esnek kur sisteminde, işi 'şansa bırakma' yerine, kur riskinden korunmak için 'risk yönetimi' yapmak gerekiyor.

Yurtiçi ve yurtdışındaki ekonomik ve politik gelişmeler TL üzerinde baskı oluşturmaya devam ederken, belirsizlikler daha da artıyor. Yurtdışında ABD seçimleri, FED'in faiz politikası, Avrupa'da Brexit, petrol başta olmak üzere emtia fiyatlarındaki gelişmeler, bölgemizde yaşanan jeopolitik riskler Türkiye başta olmak üzere Gelişmekte Olan Piyasalarda (GOP) tedirginlik yaratıyor.

Yurtiçinde ise başkanlık referandumu, kredi dereceleme kuruluşu Moody's tarafından 'yatırım yapılabilir' seviyeden bir alt kademeye düşürülen not, OHAL uygulamasının ne kadar süreceği, Doğu-Güneydoğu Anadolu'da yaşanan terör eylemleri, turizm ve dolayısıyla tarım sektöründe yaşanan tikanlıklar, daralan ekonomik aktiviteler, Merkez Bankası'nın faiz oranları konusunda aldığı ve alacağı kararlar, dünya ekonomisinde yaşanan durgunluk nedeniyle ihracatta yaşadığımız sıkıntılar da belirsizlikleri artırarak döviz kurlarında oynaklığı besliyor.

Yurtiçi ve yurtdışında yaşanan birçok belirsizlik nedeniyle TL değer kaybederken, bunun nereye kadar süreceği de merak ediliyor.

Olması gereken kur düzeyi

Merkez Bankası (MB), her ay Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayınlanan enflasyon rakamının ardından Reel Efektif Döviz Kuru Endeksi'ni (REDKE) açıklıyor. Endeks 2003 yılı sepet kurunun (0.5 USD + 0.5 Euro) doğru düzeyde olduğunu kabul ederek, diğer ticaret yaptığımız ülkelerdeki enflasyon ile Türkiye'deki enflasyon farkını alarak, olması gereken kur düzeyini hesaplıyor. Hesaplama genel; gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan ülkeler için ayrı ayrı yapılıyor. Satınalma Gücü Paritesi dikkate alınarak yapılan bu hesaplama göre; REDKE 100'ün altında olduğunda TL'nin değer kaybettiği; 100'ün üzerinde olduğunda TL'nin değer kazandığı yorumu yapılıyor. Tabii ki olması gereken kur düzeyi için yapılan hesaplamaların verimlilik artışını dikkate almama, temel alınan yıldaki kurun düzeyinin doğru olup olmadığı gibi tartışılacak birçok yönü var ama yine de bir gösterge.

Grafikte REDKE'nin 2003'ten itibaren seyri izlenebilir... Genel Endeks üzerinden

Reel Döviz Kuru

TÜFE Bazlı REDK
(2003=100)



Kaynak: TCMB

Son Veri: Mart 2016.

REDK, Türkiye'nin fiyat düzeyinin dış ticaret yapılan ülkelerin fiyat düzeylerine oranının ağırlıklı geometrik ort. alınarak hesaplanır. Endeks yukarı ise TL değer kazanıyor yani Türk mallarının yabancı mallar cinsinden değeri artmış demektir.

yorum yaparsak; REDKE'nin 2003'ten 2013'e kadar her düşüşten sonra hemen yukarı yöneldiği gözleniyor. Genelde bu döneme kadar kur sıçramaları; sermaye çıkışları ve küresel endişelerden kaynaklanıyor. Ancak MB'nin değerli TL politikası bu dönemde endeksin düşüş trendini de desteklemiyor. Maalesef

MB'nin politikaları istikrar sağlama konusunda kısa vadede başarılı gibi görünse de uzun vadede pek sonuç vermiyor.

uygulanan değerli TL politikaları ithalata verdiği destek nedeniyle cari açığın yapısallaşmasına neden oluyor.

Ancak işlerin 2013'ten itibaren



değiştirdiği, MB'nin TL'yi destekleme politikalarının uluslararası konjonktür ve girişte belirttiğimiz gerekçelerle pek de sonuç vermediğini gösteriyor. Sermaye çıkışlarının genelde etkili olduğu bir dönemde MB'nin politikaları istikrar sağlama konusunda kısa vadede başarılı gibi görünse de uzun vadede pek sonuç

vermiyor. Yapısal cari açık sorunu da tabloya eklendiğinde, tüm belirsizliklerle birlikte endeksin düşme yönünde devam edeceğini söylemek mümkün.

TL'nin 2013'ten itibaren değer kaybının ithalat üzerinde olumsuz, ihracat üzerinde ise olumlu etkisi inkâr edilemez. Buna karşın; ocak-eylül döneminde bir önceki yıla kıyasla ithalatın yüzde 6.5, ihracatın da yüzde 2.7 azalması TL'deki değer kaybının ihracata olumlu yansımadağı biçiminde yorumlanıyor.

İhracatı belirleyen temel faktör dış talep. AB ve genelde dünya ekonomik faaliyetindeki daralma ortada iken, ihracatın bu düzeylerde olmasını 'normal' karşılamak gerek; özellikle ihracat ürünlerimizin yapısı dikkate alındığında. Ancak asıl kur etkisi ithalat üzerinde. Belki bunu tartışmak başka bir yazının konusu.

Değerli TL politikasının yarattığı cari açığın petrol başta olmak üzere emtia fiyatlarının gerilemesinden kaynaklandığını ve yapısal olarak bu



sorunun devam ettiğini bir not olarak eklememiz gerekiyor.

Dış finansmanda sorunlu dönem...

Moody's'in Türkiye'nin kredi notunu 'yatırım yapılabilir' seviyenin altına düşürmesinin etkileri birkaç ayda değil, orta vadede ortaya çıkacak. Öncelikle bazı yabancı emeklilik fonlarının bir ülkenin menkul kıymetlerine yatırım

Özellikle yüksek dış borçlanmaya sahip özel kesimin (yaklaşık 300 milyar dolar) önümüzdeki dönemde borçlanma maliyetlerinde yükselme beklememiz gerekiyor. Demek ki sermaye girişinde bazı sorunlar yaşanabileceği gibi, sağlanan dış kredilerin de maliyetleri eskisi gibi olmayacak.

Döviz kurlarındaki artış trendinin diğer olumsuz etkisi de özel kesimin döviz pozisyon açıkları. 2016 Eylül itibarıyla finans dışı firmaların dövize

Maalesef Türkiye'de özel kesim ne risk yönetimini ciddiye alıyor ne de risk yönetimi konusunda yeteri kadar bilgisi var. Ancak büyük bir çöküş yaşadıktan sonra öğreniyor.

yapabilmesi için, söz konusu ülkenin kredi notunun iki dereceleme kuruluşu tarafından 'yatırım yapılabilir' düzeyde olması gerekiyor. Diğer taraftan kredi notu gerileyen ülkenin dış finansman maliyeti yükselmeye başlıyor. Örneğin; kredi notunun düşmesinin ardından bazı bankaların kredi yenilemede LIBOR+75 baz puan olan borçlanma maliyeti LIBOR+100 baz puana yükseldi.

açık pozisyonu yaklaşık 200 milyar dolar civarında bulunuyor. 2013'te açık pozisyon tutarı 180 milyar dolar civarındaydı. Sorun açık: FED, faiz artırımına başladığı ve likiditeyi sıkılaştıracağını açıkladığı bir dönemde finans dışı firmaların dövize açık pozisyonları 20 milyar dolar artış göstermiş. Bu dönem ayrıca bölgesel jeopolitik risklerin hızla arttığı bir

dönem. Maalesef Türkiye'de özel kesim ne risk yönetimini ciddiye alıyor ne de risk yönetimi konusunda yeteri kadar bilgisi var. Ancak büyük bir çöküş yaşadıktan sonra öğreniyor. Geçmişten ders çıkarmıyor. Son 15 yılın olağanüstü ve geçici bir dönem olduğunu kavramıyor. "Bir şey olmaz" diyerek işi şansa bırakıyor. Pratik öğreticidir: Özel kesim de sanırım öğrenme sürecine giriyor. Tabii ki bunun maliyetine katlanması gerekiyor.

Azalan dolar likiditesine dikkat

2013'te Bernanke'nin açıklamaları her şeyi ortaya koymuştu: ABD Merkez Bankası FED menkul kıymet satın alarak piyasaya verdiği likiditeyi sonlandıracak ve faizleri de artıracaktı. Bizim bu açıklamayı şöyle anlamamız gerekiyordu: FED likiditeyi kısma başlayacak ve bizim gibi ülkelere gelen sermaye azalacak. Artık ABD Doları'na ulaşmak güçleşecek... Bununla kalmadı; özellikle

bölgemizde dolar likiditesi hızla azaldı. Rusya, Mısır, Azerbaycan, Ermenistan, İran, Irak ve Suriye'de ciddi kur artışları ortaya çıktı. Çevre ülkelerde dövizin fiyatı 2-3 kat artış gösterdi. Bu ülkelerde yaşanan dolar sıkışmasını Türkiye'nin hissetmemesi mümkün değildi. Jeopolitik riskleri de dahil edersek Rusya ve Irak başta olmak üzere komşularla

Dünya ekonomisindeki gelişmeler, bize, her şeyin eskisi gibi gitmeyeceğini gösteriyor.

dış ticaret hacmi azalışa geçti. Turizm gelirleri ciddi biçimde geriledi. Rezervasyon dönemi olarak bilinen bu aylarda turizm sektöründen güzel haberler gelmiyor. Rusya'nın da içinde bulunduğu koşullar nedeniyle Rusya ile yaptığımız her türden ekonomik ilişkinin eski günlere dönmesi için bir hayli zamana gereksinim olduğu anlaşıyor. Dolayısıyla bölgemizde oluşan dolar likiditesindeki azalışın Türkiye'yi de etkileme riskini hesaba katmak gerekiyor.

Yeni stratejiler geliştirilmeli

Dünya ekonomisindeki gelişmeler, bize, her şeyin eskisi gibi gitmeyeceğini gösteriyor. Piyasalar negatif faizi tartışa dursun; negatif faizin bir çözüm olmadığını, yalnızca para politikaları ile bir yere gidilemeyeceğini artık tüm otoriteler kabul ediyor. Dünya son 15 yılda olağanüstü bir likidite bolluğu yaşadı. Ancak sorunlar likidite ile çözülecek gibi değil.

Son 15 yılda yaşanan gelişmelere bakarak gelecekte neler olabileceğine ilişkin çıkarsama yapmak 'hayalcilik' anlamına geliyor. Olağanüstü bir dönem yaşandı ama artık sonuna gelindi. Yapılacak olan açık pozisyonlar dahil mevcut riskleri azaltmak. Pozisyon açığı olan firmaların gelecekte ciddi sorunlar yaşayacağını görmek ve ona göre strateji oluşturmak gerekiyor. Daralan ticaret hacmi ve hızla irtifa kaybeden ekonomik faaliyetlerin ve sıkışan likidite ortamının firmalarımızı nasıl etkileyeceğini görmemiz ve buna karşı önlemler geliştirmemiz şart. Verimlilik ve rekabet gücümüzü artıracak yeni stratejiler konusunda kafa yormanın zamanı geldi de geçti bile...

İşinizi şansa bırakmayın, riskinizi yönetin

Gerçek hayatta döviz kurlarını tahmin etmek, özellikle esnek kur sistemini benimsemiş ülkelerde çok kolay değil. Çünkü, döviz kurları yalnızca ekonomik faktörler tarafından belirlenmiyor. Bunun dışında dünya

• Ekonomik koşullar (Cari açık ve finansmanı, ekonomik büyüme, Merkez Bankası politikaları, para arzı ve talebi, enflasyon oranı, işsizlik oranı, bütçe açığı ve finansmanı, vergi düzenlemeleri vb.)

- Nisbi faiz oranları
- Satın alma gücü paritesi
- Sermaye giriş ve çıkışları

B. Politik faktörler (Yurtiçi ve yurtdışı)

C. Gelecekle ilgili beklentiler ve insan davranışları

Esnek kur sisteminde bu gibi birçok faktör döviz kurlarını etkiliyor. 'Birçok bilinmeyen' tarafından etkilenen döviz kurlarının gelecekte nasıl değişeceğini tahmin etmek de doğal olarak zorlaşıyor. Bu koşullar altında işi 'şansa bırakma' yerine, kur riskinden korunmak için 'risk yönetimi' yapmak gerekiyor.



ALT MARKA TRENDİ GÜÇLENİYOR

Bir markanın farklı konseptlerde ürün sunması, tüketiciye alışverişte hem kolaylık sağlıyor hem zamandan tasarruf ettiriyor. Hal böyle olunca, alt marka trendi gitgide güçleniyor. Lider markaların alt marka yönelimlerine baktık.

Küreselleşen dünyada artan rekabet, markaları yeni stratejilere ve yeni yatırımlara yönlendiriyor. Bundan 10 yıl öncesine kadar markalar kadın giyim, erkek giyim, ev tekstili, ayakkabı gibi farklı alanlarda uzmanlaşma eğilimindeydi. Son yıllarda değişen tüketici trendleri ise markaların kendi alt markalarını yaratmalarına neden oluyor.

Zara ve H&M gibi dünya markalarının başlattığı bu akıma Türkiye’de Mudo öncülük etmiş, onu başka markalar takip etmişti. Geyim alanında başlayan marka serüvenlerini, çocuk giyimden ev tekstiline ve aksesuara kadar genişleten bu markalar, tüketicilere geniş yelpazede



LCW Home

ürünler sunmaya başlamışlardı. Örneğin; Zara, Zara Home mağazaları açarak ev ürünleri alanına girdi. Mudo; Mudo Concept mağazaları ile tüketicilere, mobilyadan aksesuara kadar birbirinden farklı pek çok seçenek sunuyor. Çok katlı mağazacılığın önde gelen isimlerinden Boyner, Boyner Evde markasını yaratarak ev tekstilinden züccaciye, mobilyadan mutfak malzemelerine kadar birçok ürünü tüketicilere ulaştırıyor. Alt marka trendi Türkiye’de son dönemde giderek yaygınlaşmaya başladı. Toplumun sağlıklı yaşam için spor yapma konusunda daha aktif olması, spor giyimde yeni talepleri ortaya çıkardı mesela. Bu eğilim markalara, spor line’larının yanı sıra sadece spor giysiler ürettikleri markalar yaratmaları fikrini verdi. Çocuk giyime talebin artmasıyla Koton geçtiğimiz yıllarda Koton Kids markasını yarattı. Uzun yıllardır süren jean modası da yine Koton’dan DeFacto’ya markaların kendi jean markalarını yaratmalarına neden oldu. Çocuk pazarının lider markası LC Waikiki, son olarak her tarz ve bütçeye hitap eden ürünlerin yer alacağı LCW Home markası ile evleri de giydirmeye kararlı.



Boyner Evde



Zara Home

Hızla yayılacak

İlk etapta Türkiye genelinde 10 mağazada ve markanın internet sitesinde satışa sunulan LCW Home ürünleri, geçtiğimiz ekim ayı itibarıyla 20 mağazada daha görücüye çıktı. Mutfaktan banyoya, yatak odasından salona bir evin tüm ihtiyaçlarını karşılamayı hedefleyen ve 10

LC Waikiki, ev ürünlerine odaklanan alt markası LCW Home’u Türkiye’de pazar lideri haline getirmeyi hedefliyor.

milyon TL yatırımla hayata geçirilen LCW Home’da nevresim takımları, bornozlar, havlular, battaniler, kırlentler ve masa örtüleri gibi 300 çeşit ürün yer alıyor.

Yüzde 100 pamuklu ve sık dokuma tekniğiyle üretilen LCW Home ürünleri, evin her yaşta bireyine hitap ediyor. Marka özellikle ürün güvenliğini ön planda tuttuğu bebek ve çocuk grubu ürünlerinde oldukça iddialı. LCW Home ürünlerinin büyük çoğunluğu Bursa ve Denizli’de üretiliyor.

Yaklaşık 20 yıldan bu yana moda perakende sektöründe hizmet veren LC Waikiki’nin Yönetim Kurulu Başkanı Vahap Küçük, perakende sektöründe uzun yıllardan bu yana edindikleri tecrübelerini

ev tekstili alanına aktarmak için yola çıktıklarını ve LCW Home markasını hayata geçirdiklerini söylüyor.

LC Waikiki olarak 2023 yılında Avrupa’nın en başarılı üç moda perakende markasından biri olmayı hedeflediklerini belirten Küçük, bu hedef doğrultusunda LCW Home’un da Türkiye’de pazar lideri

olacağını, üretimi yüzde 100 yerli olan marka ile Türkiye’nin yanı sıra bulundukları ülkelerde de yer almayı hedeflediklerini belirtiyor.

Rusya’da kategori mağazası

Koton Yönetim Kurulu Başkanı Yılmaz Yılmaz, Koton Kids ve Koton Jeans markalarıyla marka çeşitlenmesine gittiklerini söylüyor.

Yurtiçi ve yurtdışında yatırımlarına güçlü bir şekilde devam edeceklerini belirten Yılmaz, özellikle Rusya’nın Koton’un yatırım alanları içinde çok değerli ve stratejik bir öneme sahip olduğunu vurguluyor. İki ülke arasında yaşanan kritik süreçte dahi

Hangi marka ne yaptı?

BOYNER: Türkiye’nin çok katlı mağazacılıkta lider markası olan Boyner, Boyner Evde markasını yaratarak ev tekstilinden mutfak gereçlerine, mobilyadan aksesuara kadar farklı ürünleri tüketicilerle buluşturuyor. Markanın çiçeği burnunda yatırımı, Wepublic, farklı markaları bir araya getiriyor.

LCW: 10 milyon TL yatırımla hayata geçirilen LCW Home’da nevresim takımları, bornozlar, havlular, battaniler, kırlentler ve masa örtüleri olmak üzere 300 çeşit ürün bulunuyor. Marka özellikle ürün güvenliğini ön planda tuttuğu bebek ve çocuk grubu ürünlerinde oldukça iddialı. LCW Home ürünlerinin büyük çoğunluğu Bursa ve Denizli’de üretilirken, mutfaktan banyoya, yatak odasından salona bir evdeki tüm ihtiyaçlara hitap ediyor. **KOTON:** Hazır giyimin önde gelen markası Koton, kadın-erkek giyiminin ardından Koton Kids ve Koton Jeans markalarıyla marka çeşitlenmesine gitti. Marka yeni markalar yaratarak tüketicilerin farklı ihtiyaçlarına cevap vermeyi hedefliyor. Koton Kids ve Koton Jean markaları ile Rusya’da mağazalar açılması da yapılacaklar listesinde yer alıyor. **DEFACTO:** Son yıllarda atılım içinde olan DeFacto da jean markası ile marka çeşitlenmesine gitti. DeFacto Jean ile tüketicilere geniş bir jean koleksiyonu sunan marka, tüketici talepleri doğrultusunda yeni yatırımlar yapmaya devam ediyor.

Koton Jeans



Neden alt marka yaratıyorlar?

Hazır giyim sektörünün önde gelen markaları tüketicilere farklı segmentlerde ürünler sunabilmek için alt markalarını yaratıyor. Son yıllarda ev tekstili, çocuk giyim, spor giyim, jean ve ev dekorasyonu gibi alanlarda yeni markalar yaratılıyor.

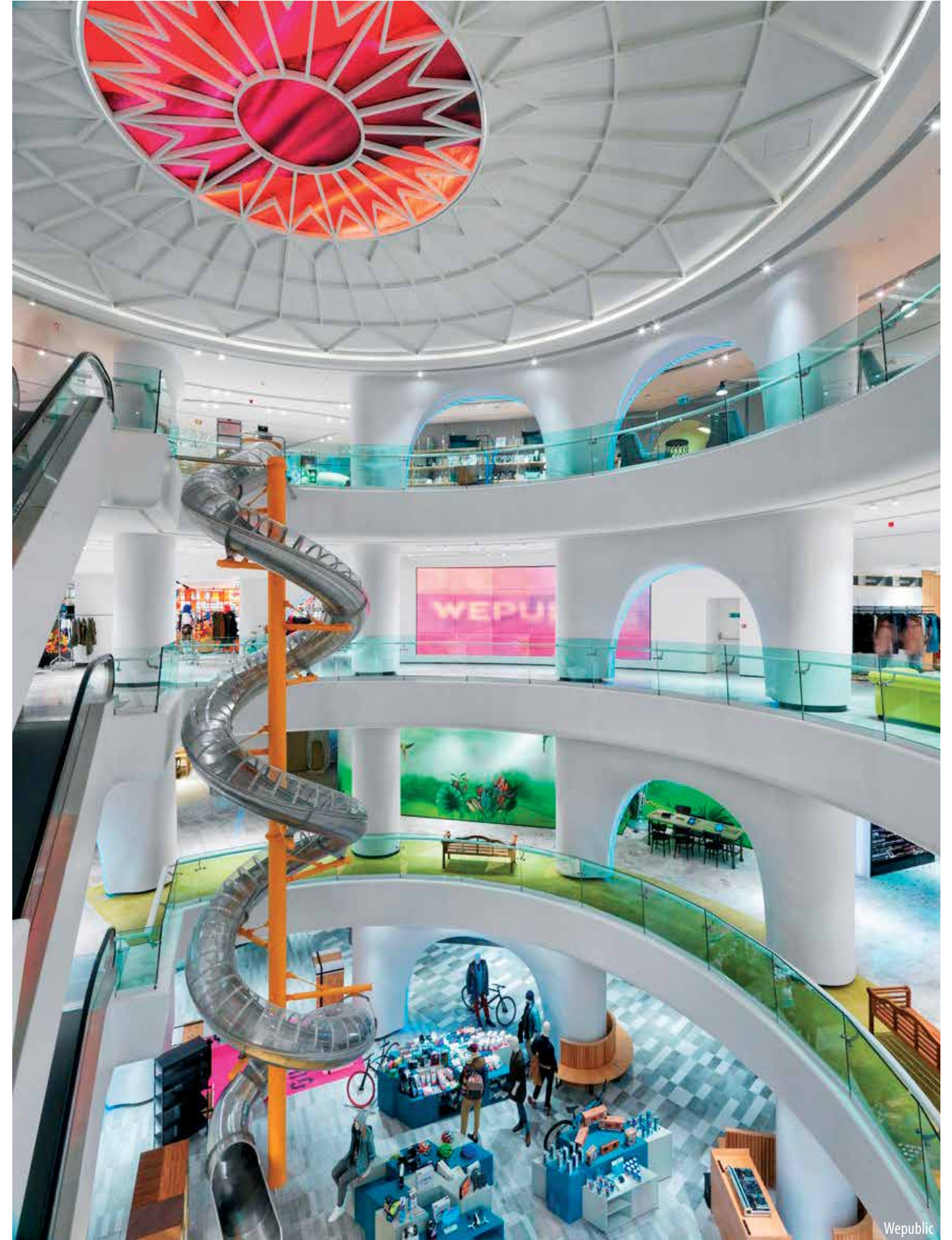
yol haritalarını uygulamaya devam ettiklerine, büyüme adımlarını attıklarına dikkat çeken Yılmaz, "Türk tekstil üreticileri için önemli bir pazar olan Rusya'da lider markalardan biri olmaktan büyük mutluluk duyuyoruz. Koton olarak Rusya'ya inanıyoruz. Büyüyen bir pazar olduğunu biliyor, 143 milyon nüfusu ile perakende pazarı için değerli fırsatlar sunduğunu düşünüyoruz" diyor.

Halen 8'i Moskova'da olmak üzere 34 mağaza ile hizmet verdiklerini belirten Yılmaz Yılmaz, "Rusya'da yaklaşık bin kişiye istihdam sağlıyoruz. 5 yıllık planımız doğrultusunda 2 bin kişiyi daha ailemize katıp, 2021'de Rusya'da yaklaşık 3 bin kişiye istihdam sağlayacağız. Rusya'da üretim yapmak da yakın dönem planlarımız içinde yer alıyor. Rusya'da üretip, Rusya'da satış yapan bir marka haline geleceğiz. Türkiye'deki gibi kategori mağazaları da açacağız. Kids mağazamızı ekimde açtık. Koton Jeans mağazamızı ise mart ayında Moskova'da açıyoruz" şeklinde konuşuyor.

Yeni marka, yeni konsept

Boyner Evde alt markasını yaratan Boyner Grup'un yeni yatırımı Wepublic'in ilk mağazası da 1 Eylül'de Akmerkez'de açıldı. 20 milyon dolarlık yatırımla hayata geçen Wepublic, Türkiye'den ve dünyadan 520 markayı bir araya getirirken, 100'ün üzerinde marka Türkiye ile ilk kez tanıştı. Hedef, ilk iki sezon tecrübesinin ardından yurtdışına, özellikle de Avrupa ve Kuzey Amerika coğrafyasına bu formatı taşımak.

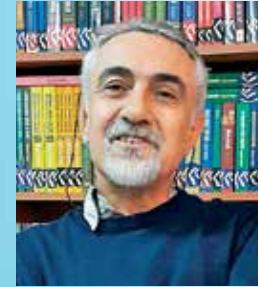
Boyner Grup Perakende Operasyonlarından Sorumlu Başkan Yardımcısı Elif Çapçı, Wepublic'i, perakende ile eğlenceyi buluşturdıkları yepyeni bir mağazacılık denemesi olarak gördüklerini belirtiyor. Elif Çapçı, "Trendlerin bulunduğu, kapısından giren herkesin istisnasız mutlu olacağı, kendini rahat ve özgür hissedeceği, tekrar tekrar gelmeye doyamayacağı bir ortam yarattık. Bu yeni formatı önce Türkiye'de ve hemen ardından Avrupa öncelikli olmak üzere yurtdışında yaygınlaştırmak istiyoruz" diyor.



Wepublic

“Klasik düşünme biçimi artık değişmeli”

“Sektörde en büyük problemimiz, pazarlayamamak” diyen Tekstil Araştırmaları Derneği Başkanı Ekrem Hayri Peker, Türk tekstilinin artık ucuz maldan vazgeçmesi gerektiğini vurguluyor. Ona göre işin tek çıkış yolu katma değerli, inovatif ürünlere yönelmek. Bunun yolu ise pazarlamacılarla yakın işbirliğinden geçiyor.



Tekstil Araştırmaları Derneği Başkanı Ekrem Hayri Peker

Uzun yıllarını tekstil sektörüne vermiş, işin mutfağından gelen Tekstil Araştırmaları Derneği Başkanı Ekrem Hayri Peker'e göre, Türk tekstili için çıkış yolu, kadrolar oluşturup fabrikada araştırmaya ortam yaratmakta. Araştırmacılığıyla da öne çıkan iş adamı, uzun zamandır tekstil kimyası ve nano tekstil konusundaki çalışmalara odaklanıyor. Bu alanla ilgili çok sayıda araştırması ve makalesi mevcut. Ona göre, Türk tekstilcileri teknolojiye, katma değerli ürünlere ve pazarlamaya odaklanırsa, çok önemli noktalara gelebilir. Ancak bunun için iş dünyası, STK'lar ve kamu nezdinde topyekün bir koordinasyona ihtiyaç var.

Peker ile Türk tekstil pazarında inovasyonun yerini, kat edilen mesafeyi, eksiklikleri ve yapılması gerekenleri konuştuk.

Tekstil Araştırmaları Derneği ne zaman, ne amaçla kuruldu?

Derneğimiz, 6 aylık bir çalışma sürecinden sonra sektöre gönül vermiş kişiler tarafından 2013 yılı haziran ayında kuruldu. Amacımız, işletmeci gözüyle tekstil sektörüne görüş bildirmek. İşveren kuruluşlar kendi açılarından bakıyor sektöre. İşletmeciler açısından bakarsak tartışmalar zenginleşir, diye düşündük. Derneğe üye alırken

birinci kriterimiz araştırmacı olmak. Farklılık yaratan, makale yazabilecek, seminer verebilecek kişilerden oluşuyor üyelerimiz. Kurulduktan kısa bir süre sonra seminer vermeye başladık. Çünkü şu anda bunları yapan yok; sektörümüz adına acı bir şey bu. Oysa tekstile araştırmacı gözüyle bakılması gerekiyor. Bu nedenle bir araştırmacılar derneği olmak, düşünce kuruluşu olarak sektöre teknik destek verecek bir ekip oluşturmak için de çalışıyoruz. Danışmanlık ve eğitim hizmetlerini sadece yurtiçinde değil, yurtdışında da vereceğiz. Sanayicilerimiz Türk Cumhuriyetleri, Rusya ve Afrika kıtasında yatırım yapıyor. Bu ülkelerde yatırım yapan, yapmayı düşünen sanayicilerimizle işbirliği yapabilecektir.

Ne tür araştırma ve çalışmalar yürütüyorsunuz?

Kurulduktan birkaç ay sonra baskı, dijital baskı, kumaş boyama, kumaş terbiyesi, bitim işlemleri, nano kimyasalların tekstil materyallerine uygulanması, susuz boyama, binderler, silikonlar, kimyasallar, konfeksiyon, iplik üretimi, ipek, İSG dahil birçok konuda düzenlediğimiz seminerlerle, genç arkadaşlarımıza bilgi ve birikimlerimizi aktarıyoruz. Seminerlerimiz sektör çalışanları

“TEKSTİL ÖLMEDİ”

Şuna canı gönülden inanıyorum: Tekstil sektörü mevcut bilgi birikimi, mevcut makine farkıyla klasik ürünlerde bile 75 milyar dolarlık ihracata çıkabilir. Ucuz mal üretmekle bir yere varamayız. “Tekstil sektörü öldü” diyenlere katılmıyorum. Avrupa bizim kadar tekstil işçisiyle 150 milyar dolar ihracat yapıyordu. Onlarda ölmedi de bizde mi öldü? Olan şudur: Artık basit mal yapıp çok para kazanma devri bitti. O kadar zorluk yaşamasına rağmen katma değer yaratmakta, ihracatta at başı gittiğimiz otomotive fark atıyor. Daha ileriye gitmek için bakış açımızı değiştirmeliyiz.

ve öğrenciler tarafından ilgiyle takip ediliyor. Nano uygulamalar üzerinde çalıştık. Ancak bir fabrika ve laboratuvara sahip olmadığımız için çalışmalarımız henüz istediğimiz seviyede değil.

Türkiye’de tekstil alanında teknolojiye, Ar-Ge’ye, Ür-Ge’ye yeterli yatırım yapılıyor mu?

Sektörde çok az firma bildiğimiz anlamda Ar-Ge yapıyor. Bunun sebebi pazarlamada edilgen olmamız. Sektör firmaları sadece gelen talep doğrultusunda çalışıyorlar. Farklı ürün ve kreasyon yaratıp fason da olsa bunları müşterilerine sunacak bir pazarlama organizasyonu olmadığı için Ar-Ge çalışmaları güdük kalıyor. Bizim dernek olarak bu konuda önerimiz şu:

TÜBİTAK acilen, bölgesel tekstil araştırma ve uygulama merkezleri kurmalı. Öncelikle ucuz ürün satma stratejisi terk edilmeli. Sektör bu amaçla yeni pazarlama şirketleri kurmalı. Sektördeki birlikler-dernekler Ar-Ge için fon yaratmalı. İkinci etap, sektörde çalışacak her düzeydeki elemanların meslek öncesi eğitimi. Üniversiteden mezun olan kimya ve tekstil mühendisleri, meslek yüksekokulu mezunları okulları bitince deyim

yerindeyse, “sudan çıkmış balık” gibi kalıyorlar. Oysa TÜBİTAK’ın sektörün yoğun olduğu bölgelerde kuracağı tekstil eğitim ve uygulama merkezleri, sektörün ihtiyaç duyduğu teknik kadroları eğitecek ve araştırma yapacaklar için platform oluşturacaktır. TÜBİTAK’ın, sektörün yoğun olduğu Çorlu-Çerkezköy, Bursa, Denizli, Adana, Kahramanmaraş gibi noktalarda kuracağı bu merkezler

Bizi koşturacak olan, nano teknolojiyi kullanarak giyim, ev tekstili, hastane, hizmet sektörü gibi alanlarda ürünler yapıp bunları doğru pazarlamak.

ihracatımızın artmasının yanı sıra sektöre girmek isteyenlere cesaret verecektir.

Sektörün yıllık Ar-Ge yatırımları bütçesi yaklaşık ne kadar?

Bu konuda elimizde sağlıklı veri yok. Ar-Ge merkezi kuran ciddi



firmaların yanı sıra maddi teşvik verildiği için yeni mezun tecrübesiz mühendisleri Ar-Ge’ci olarak alan firmalar da bulunuyor. **Teknolojiye, daha özelinde nano teknolojiye yatırım yapılması sektöre ne gibi katkılar sağlar?**

Metrenin milyarda biri anlamını taşıyan nano teknolojinin makine ayağında müthiş gelişmeler var. Tekstil ayağından bakarsak, mikro kapsüller üretmek lazım, onu da

kullanan çok az olduğu için üretimi çok pahalıya gelecek. Ancak devlet desteğiyle mümkün olur. Bizi koşturacak olan, nano teknolojiyi kullanarak giyim, ev tekstili, hastane, hizmet sektörü gibi alanlarda ürünler yapıp bunları doğru pazarlamak.

İthal gelen ürünlerin rakamlarını gördüğümde içim yanıyor. Çünkü fiyatları, maliyeti ve yapılabilirliğini biliyorum.

Türkiye’nin akıllı ürünlere yatırım yapması halinde ne gibi yeni pazarlara ulaşma şansı var?

Nano kimyasalların tekstil materyallerine uygulanması için çalışmalara başladığımda, ilk yaptığım ter tutmayan kumaşlardı. Bunlardan penye yapıp çalışma arkadaşlarımıza verdiğimizde hepsi çok teşekkür etmişti. Çünkü vücutta

ter birikmiyordu. Düşünsenize; fabrikada ortalama sıcaklık 45 derecedir. Ben kendim de toplu taşıma araçlarında kullandım ve terlemeyince hiç rahatsızlık duymadım. Daha sonra alerjiyi ve polen alerjisi olanları düşündük.

“HAMMADDEYİ İTHAL EDİYORUZ”

Maaalesef yanlış teşvikler sonucunda Türkiye dünyanın 3’üncü büyük pamuk üreticisi iken 7’nci sıraya kadar düştü. Çin’den sonra dünyanın en büyük pamuk ve iplik ithalatçısı olduk. Çukurova gibi bir potansiyelimiz varken, hammaddede dışarıya bağımlı olmamamız gerekiyor. Hindistan zaman zaman pamuk ihracatını yasaklıyor. Pakistan kısıtlama getiriyor. Özbekistan’da belli aşamalarda yarı yarıya düşürüyorlar. Bu durumda bizim yapacağımız, IMF ve Dünya Bankası raporları yerine, ülkemizin ve sanayimizin menfaatleri doğrultusunda gitmek. Şu anda tarımsal üretim ve tarım birliklerimiz çöktü. Sahipsiz kalan çiftçi üretimden vazgeçti. Üretmek pahalı olunca bu sefer ucuz ürünlere kaçıldı. Aslında hepsi bir zincir şeklinde birbirine bağlı.

değiştirmeliyiz. Sürekli ‘akıllı giysi’ kavramını gündeme getirerek, insanların bu alana girmesini istiyorum. Uluslararası bazı firmaların ürünlerine bakıyorum, mesela anti bakteriyel çocuk elbiselerine... 200 lira fiyat koyuyor ve satıyor. Onun mağazaya giriş maliyeti 20 lirayı bile bulmaz. O zaman sizin o genç ve sporcu nüfusa değişik ürünler sunmanız lazım. Terletmeyen kumaş, kirlenmeyen gelinlik, kokmayan çorap... Bahsettiğim kumaşlarda kilo başına verim hesabı yaptığımızda, 2 ila 7 Euro arasında değişiyor. Seri üretimde yüzde 25-50 arasında fiyat farkı olur. Sadece Avrupa’ya değil, ABD, Rusya ve komşularımıza bu ürünleri ihraç edebiliriz. İhracat kısa zamanda 3-4 katına çıkar.

Bunlar kendini ve ürünlerini sürekli değiştiriyor, müthiş işler yapıyorlar. Böylece müşterilerini kaybetmiyorlar.

Devletten beklediğiniz destekler var mı?

Ashında müthiş bir teşvik alanı var. Bugün KOSGEB’in, BEBKA’nın verdiği teşvikleri alanlara bakıyoruz, proje sunumunda tekstil yüzdeye bile girmiyor. Bireysel araştırmacılara verilen destek ise çok az. Bireysel araştırmacı denildiğinde sadece akademisyenler anlaşılıyor ama oysa bizim gibi fabrikalarda çalışmış çok sayıda deneyimli insan var. Gelişmiş ülkelerde buluş ve inovasyonun yüzde 80’ini de işletmede çalışanlar yapıyor. Akademik çalışmaları inkâr etmiyoruz ama doğal olan kullanıcıların ürünleri geliştirmesidir.

Yabancı firmalar burada bir elbiseye “anti bakteriyel” etiketi asıp mağazalarında 200 liraya satabiliyor. Biz aynısını yaptığımız halde, dışarıdan sipariş alamıyoruz diye bekliyoruz.

Polen ve toz tutmaz kumaş yaptık. Diğer bir çalışmamız da kene ve sinek kovar kumaşlar oldu. Kamp yaparken çocuğumuzla, kene gelmesin diye kimyasal maddeler kullanıyorduk. Şimdi ona gerek yok. Dört yıl önce ise gelinlikler için ıslanmayan kumaş ürettim. Bizim gelinliğimizi giyen genç hanım isterse şelalenin altına girsin, sular üzerinden geçip gidiyor. Birde bu çalışmaların üzerine anti-bakteriyeli ekledik. Otelcilik ve hizmet sektörü için olmazsa olmazlardan biri olacak ileride. Kir ve ter tutmayan kıyafetler içinde rahat edecek insanlar. Bunun dışında çok uçuk şeyler de yapmadık değil; zayıflatıcı, stres alıcı kumaşlar gibi. Ama yapmak tek başına yetmiyor; pazarlanması lazım.

Neler yapılabilir?

Klasik düşünme biçimi değişmeli. Pazarlama zihniyetimizi

Türk tekstilcilerin akıllı tekstil, katma değerli ürünler, inovasyon gibi alanlarda adı geçen bir oyuncu olması hâlâ mümkün mü?

Tekstil ihracatımız Osmanlı’dan bu yana fasoncu. Cenevizli, Venedikli, Floransalı, Fransız tacirler gelmişler ve istedikleri desenleri sipariş etmişler. Bu da kolayımıza gelmiş. Buharlı filatür makinelerini ülkemize Fransızlar getirmiş, ipek fabrikaları kurmuşlar. Biz Avrupa’ya çok yakınız ve Avrupa gittikçe yaşanıyor. Ülkemizde de iyi bir orta sınıf var. Sektör üreteceği nano ürünlerle markalar yaratabilir. Maaalesef tekstil ve hazır giyim sektöründeki firmalarımız inovatif yaklaşım içinde değil. Ne yazık ki alışlagelmiş alışkanlıklarını değiştirmekte zorlanıyorlar. Bursa’da tekstil ve hazır giyim alanında birkaç firma var.

Türk tekstil ve hazır giyim sektörünün rakiplerinden farklılaşması, rekabette öne çıkması için neler yapması lazım?

Firmalar pazarlamacıları kendileri yetiştirmeli. Onları birer partner olarak görüp, gönülden şirkete bağlamalılar. Ancak böyle beraber yürünür ve tekstil sektörü gelişir. İkincisi, teknik tekstil anlamında sektörde geri kalıyoruz. Yabancı firmalar burada bir elbiseye “anti bakteriyel” etiketi asıp mağazalarında 200 liraya satabiliyor. Biz aynısını yaptığımız halde, dışarıdan sipariş alamıyoruz diye bekliyoruz. Bir an evvel uygulamaya geçmemiz ve ürünlerimizle alım ofislerinin kapılarını çalıp, “Biz bunları yapıyoruz” demeliyiz.

Tekstil, bir takım oyunu. Buna göre kadrolar oluşturup fabrikada araştırmaya ortam yaratmalısınız.

Dünya İnsan Yönetimi Kongresi'nde ufuk turu

Sanayi 4.0 insan kaynaklarını nasıl etkileyecek? Ekip ve fon olmadan nasıl inovasyon yapılır? Esas olan hikâye midir, anlatıcı ve dinleyici mi? Dünya İnsan Yönetimi Kongresi'nde bu türden sorular tartışıldı. 92 ülkenin katıldığı kongrede, sendikamız üyeleri de yer aldı.

Türkiye İnsan Yönetimi Derneği'nin (PERYÖN) düzenlediği 16'ncı Dünya İnsan Yönetimi Kongresi, 20-21 Ekim tarihlerinde Haliç Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi. Konuşmacı çeşitliliğinin yanı sıra oturum ve ziyaretçi sayısı ile de dikkat çeken kongreye, 92 ülkeden 3 binden fazla iş dünyası profesyoneli katıldı. Sendikamız desteğiyle 16 farklı firmadan yaklaşık 30 üyemiz de kongredeydi.

İnsan yönetimi konusunda Türkiye ve dünyadan 130'u aşkın uzmanı dinleme şansı bulduğumuz kongre, adeta vizyon yeniledi.

Doğa İş Güvenliği, Turkcell Akademi ve Yapı Kredi Bankacılık Akademisi ana sponsorluğundaki kongrede açılış konuşmasını yapan PERYÖN Kongrelerden Sorumlu

Parisli masal anlatıcısı Liberman'a göre, hepimiz bir anlatıcıyız aslında.

Yönetim Kurulu Üyesi, STFA Holding Strateji ve İnsan Kaynakları Başkanı Berna Öztinaz, daha iyi bir iş hayatında, daha iyi bir ülkede ve daha iyi bir dünyada yaşamak için bir kılavuz hazırladıklarını dile getirdi.

Hepimiz 'anlatıcı'yız

Kongrenin ilk sunumlarından 'Hikâyeler Değişirse Dünya Değişir', samimiyeti, bilgeliği ve anlatımıyla çok ilgi gören Judith Malika Liberman tarafından yapıldı. Bir masal anlatıcısı, eğitmeni ve sanat terapisti olan Liberman, 1978 doğumlu bir Paris'li. Konservatuarda masal anlatıcılığı eğitimi alan Liberman, aslında anlatıcılığın her gün herkesin kullandığı bir sanat



Kongrede, Suriye'den göçün masaya yatırıldığı bir özel oturum da yapıldı.

dalı olduğunu söylüyor. Ona göre, anlatılan hikâye ne kadar ilgi çekici ve iyi olursa olsun, anlatıcının aktarımı ve dinleyicinin dinleme becerisi yeterli olmadığı sürece, dinleyici ve hikâye arasındaki bağı kurmak zor. Ve zaten işi özü de bu...

İK neden sorumludur?

Bir diğer ilgi çekici sunum Boyner Grup İK Kurumsal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik ve İletişim Başkan Yardımcısı İdil Türkmenoğlu'na aitti. 'İnsan Kaynakları Gerçekten Neleri Yapmaktan Sorumludur' başlıklı sunum, insan kaynaklarının

Akıllı fabrikalar daha az enerji ile akıllı ürünler üretecek. Ama bu durum, muhtemel bir istihdam problemi demek.

rolü, stratejik önemi ve masadaki yeriyle ilgili tartışmalara odaklandı. Türkmenoğlu'na göre tanımlar önemli, ama kişilerin tutumu ve yaptıkları da bambaşka tanımlar yaratabiliyor.

Sanayi 4.0 etkileri

'Sanayi 4.0'ın İnsan Kaynaklarına Etkileri' başlıklı sunum da epey ilgi çekti. Sunumu yapan Doç. Dr. Sinan Yalçın, son dönemde sıkça gündemimize gelen 4'üncü Sanayi Devrimi'nin gündelik hayattaki yansımalarına değindi. Akıllı



fabrikalarda daha az enerji ile akıllı ürünler üretmek büyük bir artı olsa da insan gücüne daha az

ihtiyaç duyulacak olmasının bir istihdam problemi yaratacağına dikkat çeken Yalçın, Sanayi 4.0'ın insan kaynaklarına etkileri üzerine stratejiler oluşturulması gerektiğine dikkat çekti.

'Kendin yap' kültürü

'Yalın Ayak İnovasyon' sunumu ile büyük ilgi çeken, Türkiye'deki Maker Hareketi Topluluğu'nun kurucusu Ongun Tan ise artık dünyayı küçük girişimlerin değiştirdiğini belirtti. "Ekip ve fon olmadan yalın ayak inovasyon nasıl yapılır?" gibi noktalara değinen Tan, Maker Hareketi'nin, 'kendin yap' kültürü ile teknolojinin birleşmesinden oluşan ve dünyada hızla yayılan bir akım olduğunu söyledi. Tan'a göre, bilgiye ulaşmanın ve üretim araçlarının (3D printer gibi) kolaylaşması herkese "kendim yapabilirim" motivasyonu verebilir.



'Yalın Ayak İnovasyon' sunumu ile Ongun Tan

Gündem ve İK adaptasyonu

ODTÜ İşletme Bölümü mezunu, insan kaynakları alanında 30 yıldır çalışan ve dünyaca ünlü yaratıcılık gurusu Edward de Bono'nun seminerlerini Türkiye'de vermeye yetkili tek konuşmacı Mehmet Kocabaş da kongredeydi. 'Daha Önce Hiç Anlatmadıklarım, Çünkü Bugün Değişik Bir Gün' başlıklı sunumu oldukça aydınlatıcı ve keyifliydi. Bir yandan göç dalgası yaşanır ve şehirlerde bombalar patlarken, bir yandan da Nobel ödülü alarak gururumuzu okşayan bir Türk bilim insanı olduğuna değinen Kocabaş, bütün bu değişimin İK boyutuna değindi. Kocabaş, mevcut organizasyon yapılarının olumlu ve olumsuz yönlerini de irdeledi.

Göç ile gelen gündem

Son yıllarda Türkiye'nin temel

gündem maddelerinden olan göç dalgası, 'Göç ile Gelen Gündem' başlıklı önemli bir oturumla kongrenin de gündemindeydi. Oturumda, Türkiye'de artan göçün iş piyasaları üzerindeki etkisi, nitelikli birer çalışan adayı olan Suriyeli ve diğer mültecilerin iş piyasasına nasıl katılabileceği gibi konular tartışıldı.

İK Proje Danışmanı, Eğitmen ve blog yazarı İpek Aral'ın yönettiği oturumda, BM Mülteciler Yüksek Komiserliği Yetkinlik Programı Müdürü Damla Taşkın, Gaziantep Ticaret Odası Genel Sekreter Yardımcısı Figen Çeliktürk ile tercüman ve Mülteci Kod Haftası etkinliklerinde gönüllü eğitmen yardımcısı olan Suriyeli mülteci Majd Alabd konuşmacı olarak yer aldı.

Nitelikli göçmen işgücüyle ilgili cevaplanması gereken çok soru var. Bu insanların iş piyasasına entegrasyonu için çalışılıyor.

Mültecilere dair çarpıcı notlar şöyle:

- Sayı olarak en fazla Suriyeli İstanbul'da yaşıyor. Gaziantep ve Şanlıurfa gibi sınır illerinde ise, Suriyelilerin sayısı kent nüfusuna oranla çok yüksek. Türkiye'ye gelen Suriyeli mültecilerin yalnızca yüzde 10'u kamplarda kalırken, yüzde 90'ı bizlerle beraber şehirlerde, köylerde yaşıyor. En az mültecinin bulunduğu il ise İzmir.
- Türkiye'de sadece Suriye'den değil, İran, Afganistan, Somali, Irak gibi çeşitli ülkelerden de mülteciler de bulunuyor.
- Türkiye, Suriyeli mültecilere dünyada çalışma hakkını veren ilk ülke. 15 Ocak'tan itibaren geçici koruma altında olan tüm Suriyelilerin çalışma hakkı verilecektir.
- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin Suriyeli mülteciler için birincil hedefleri eğitim, geçim kaynaklarına erişimin sağlanması ve geçim kaynaklarına erişilene kadar acil sosyal yardım ağı kurmak, yani nakit yardımda bulunmak.

Mülteci sorununun işveren boyutuna değinen Gaziantep Ticaret Odası'ndan Çeliktürk, oda bünyesinde bir Suriye Ofisi oluşturarak,

Suriyeli üyelerine yardımcı olmayı amaçladıklarını anlattı. Şirket kurmanın, kredi çekmenin, yurtdışına çıkmanın, kısacası bu koşullar altında iş yapmanın oldukça zor olduğunu belirten Çeliktürk, buna rağmen 870 Suriyeli şirketin çalışmalarına devam ettiğini söyledi.

Konuşmacılardan Suriyeli mülteci Alabd, Suriye'de savaş öncesinden bugüne kadarki hayatından bahsetti. 26 yaşındaki Alabd, savaş çıkınca üniversitedeki ekonomi eğitimini yarım bıraktığını ve önce Lübnan'a, ardından İstanbul'a geldiğini ve bir tanıdığının yanında fabrikada çalışmaya başladığını anlattı. Fabrikadaki çalışma şartlarından dolayı işinden ayrılıp bir otelde bellboy olarak işe başladığını aktaran

Alabd, oldukça donanımlı genç bir insan.

Nitelikli göçmen işgücüyle ilgili cevaplanması gereken çok soru var. Türk iş piyasasına bu nitelikli insanların nasıl entegre olacağı konusunda ciddi çalışmalar yapılıyor.



İK uzmanı Mehmet Kocabaş

Ar-Ge mevzuatında kafa karıştıran sorulara cevaplar

Ar-Ge merkezi mi, tasarım merkezi mi açmalı? Aynı anda Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Ekonomi Bakanlığı'ndan tasarım desteği alınabilir mi? Sendikamızın düzenlediği seminerde uzman isimler bu soruları yanıtladı.

Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası, geçtiğimiz ay, Ar-Ge Yönetmeliği'ndeki iyileştirmelerle ilgili bir seminer düzenledi. 'Ar-Ge Yönetmeliğindeki Son İyileştirmelerin İnovatif Sanayiciler-İhracatçılar ve Tekstilciler Üzerindeki Bütünleşik Pozitif Etkileri' başlıklı seminere, sendika üyesi işyerleri katıldı. Tasarım/Ar-Ge merkezi uygulayıcısı ve yeminli mali müşavir Prof. Dr. Atila Bağrıaçık ile makine mühendisi, Ar-Ge uzmanı Selim Kürtünlü, katılımcılara son değişiklikleri anlattı.

5746 Sayılı Araştırma Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ve 29797 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Uygulama Yönetmeliği kapsamındaki yeni uygulamalar ve değişikliklere, bu seminerde yakından bakıldı.

“Tasarım merkezi, Ar-Ge merkezinin light versiyonu”

İlk olarak, firmaların kafasını karıştıran Ar-Ge merkezi mi, tasarım merkezi mi ikilemi ele alındı. Prof. Dr. Atila Bağrıaçık, bu soruyu 'teknolojik olgunluk' kavramı ile cevapladı. Ar-Ge merkezlerinin projeleri, tüm araştırma, tasarım ve yenilik alt gruplarını içeriyor. Tasarım merkezlerinin projeleri ise araştırma çerçevesinin kısaca tanımlanmasından sonra tasarım ve yenilik faaliyetlerini kapsıyor.

Bağrıaçık, “Ar-Ge merkezi pazar ihtiyaçlarını veya müşterinin taleplerini en az 6 ay ile 2 yıllık çalışmalarla karşılayabilirken, tasarım merkezi pazar odaklı olup müşteri isteklerini en fazla 1- 6 aylık sürede karşılayabilecek çalışmalara odaklanır. Bir anlamda tasarım merkezi, Ar-Ge merkezinin



light versiyonudur. Tekstil sektörü için örnek verecek olursak; Ar-Ge projesi ile kir tutmayan kumaş geliştiren firma, gömleklik veya dış giyim için farklı kalınlıklarda ürünleri müşterilerin isteklerine göre tasarlayabilir” dedi.

İki ayrı bakanlık desteği almak mümkün mü?

Peki, aynı firma bünyesinde Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın tasarım merkezi desteği ile Ekonomi Bakanlığı'nın tasarım desteği birlikte uygulanabilir mi?



Prof. Dr. Atila Bağrıaçık bu soruyu, “Bize göre, buna dayanak oluşturan parametreler farklı olduğu ve aynı personel ile diğer maliyet unsurları için iki farklı merkez desteğinden yararlanılmamak koşuluyla, ihracata çalışan firma hem Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı desteği ile tasarım merkezi kurabilir hem de Ekonomi Bakanlığı tasarım desteğinden yararlanabilir” diye yanıtladı.

Bağrıaçık, 1 Ağustos 2016 tarihli

ve 2016/9094 Sayılı Kararname'nin eki ile belirtilen nace kodlarında tekstil tasarımının da sanayi alanları dışında tasarım faaliyeti kapsamında sayıldığını, firmaların başvurularda nace kodlarına dikkat etmesi gerektiğini vurguladı.

Rekabet öncesi işbirliği projeleri, 5746 Sayılı Araştırma Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'da, birden fazla kuruluşun ölçek ekonomisinden yararlanmak suretiyle yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlayarak verimliliği artırmak ve mevcut duruma göre daha yüksek katma değer sağlamak üzere, rekabet öncesinde ortak parça veya sistem geliştirmek ya da platform kurabilmek amacıyla yürütecekleri, Ar-Ge veya tasarım faaliyetlerine yönelik olarak yapılan işbirliği anlaşması kapsamındaki bilimsel ve teknolojik niteliği olan projeler olarak tanımlanıyor.

“Sahipleri aynı olup, farklı sektörlerde çalışıyor olsalar bile ticaret sicil numaraları farklı en az iki firma yeni ürün geliştirmek adına gerekli olan makine, teçhizat, laboratuvar gibi, deneme amaçlı pilot tesis kurulumu için rekabet öncesi işbirliği projeleri yapabilirler” diyen Bağrıaçık, “Bizim düşüncemize göre kuruluşlar arasındaki işbirliği projeleri yatay (horizontal) ya da dikey (vertikal) bazda yapılabilir” dedi.

Son olarak firma bünyesinde salt Ar-Ge merkezi ya da tasarım merkezi kurmanın SGK, stopaj ve Ar-Ge indiriminden oluşan mali teşviklerle ortalama yüzde 25-30 arası getirisi bulunduğunu belirten Bağrıaçık, bu oranın yüzde 80'lere çekilebilmesi için diğer hibe, kredi ve mali teşvik destek programları ile birleştirilmesinin gerektiğini vurguladı.

Vergi mevzuatındaki son değişiklikleri inceledik

PWC ve sendikamız işbirliği ile düzenlediğimiz seminerde, alanında yetkin konuşmacılardan vergi mevzuatındaki son değişiklikleri dinledik.



Sendika olarak üyelerimize işletmelerinde faydalı olacağını düşündüğümüz alanlarda yaptığımız etkinlikleri sürdürüyoruz. PricewaterhouseCoopers (PwC) ve sendikamız işbirliği ile 18 Ekim'de 'Vergi Mevzuatındaki Son Değişiklikler' konulu seminerde konuşmacılarımız M. Bilgütay Yaşar, Özlem Elver Karaçetin, Recep Bıyık ve Cem Aracı'ydı. Sendika üyesi işletmelerimizden gelen katılımcıları ağırladığımız seminerde, son dönemde vergi kanunlarında, yatırım teşvik ve gümrük ek mevzuatlarında yapılan değişiklikler ile nakit sermaye artırımını, vergi affı ve Ar-Ge mevzuatındaki gelişmeler üzerinde duruldu. Bu bağlamda;

- Son dönemlerde vergi mevzuatındaki değişikliklerle ilgili olarak kurumsal ve damga vergileri düzenlemeleri ile vergi usul düzenlemeleri,
- Gelir Vergisi Kanunu'nda olan değişikliklerle ilgili olarak, irtibat bürosu ve bölge merkezleri için ücret istisnası, hizmet ihracı teşvikleri ve 151 yalıtımı, enerji tasarrufu teşvikleri,
- Kurumlar Vergisi düzenlemeleriyle ilgili olarak Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK) kapsamında elde edilen

hizmet gelirinden yüzde 50 istisna uygulamasına dahil olan ürün testi, sertifikasyon, veri işleme, veri analizi, mesleki eğitimler hizmet grupları,

- 6361 Sayılı Finansal Kiralama, Faktöring ve Finansman Şirketleri Kanunu kapsamında taşınır taşınmaz malların satışından elde edilen kazançlarda KVK istisnasından ve nakit sermaye artışı teşviki,
- Damga Vergisi düzenlemelerinde ihracat karşılığı yapılacak ödemeler, ihracat bağlantıları için düzenlenen anlaşmalar, dahilde işleme izni kapsamında Damga Vergisi istisnası ve yeni damga vergisi istisnaları ile ilgili bilgi verildi.

Ayrıca Ar-Ge reform paketi ve yatırım teşviklerindeki son düzenlemeler kapsamında aşağıda yer alan konularla ilgili açıklamalarda bulunuldu:

- Tasarım faaliyetlerinin desteklenmesi,
- Ar-Ge merkezi kurmak için asgari personel sayısı şartının 15'e düşmesi,
- Ar-Ge merkezi asgari şartları değişiklikleri (teknoloji geliştirme bölgelerinde kurulmasının önü açıldı),
- Dışarıda geçirilen sürelerin muafiyet kapsamına alınması,
- Gelir Vergisi stopajı teşviki

- oranlarının artırılması,
- Temel bilim mezunu Ar-Ge personeline ek destek,
- İlave Gümrük Vergisi istisnası,
- Damga Vergisi istisnası uygulaması,
- Siparişe dayalı Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerinde, siparişi veren tarafın da desteklenmesi,
- İlave Ar-Ge indiriminden yararlanma kriterleri,
- Üniversite-sanayi işbirliğinin güçlendirilmesi,
- Öğretim elemanlarının Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde istihdamı,
- Rekabet öncesi işbirliğinin desteklenmesi,
- Teknogirişim sermaye desteği almış projelerin finansmanında kullanılmak üzere diğer şirketler tarafından sağlanan sermaye desteklerin teşviklere konu edilmesi,
- 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'na getirilen düzenlemeler,
- Teşvik mevzuatı ve sistemi kapsamında genel teşvik, bölgesel teşvik, orta-yüksek teknoloji yatırımları, öncelikli teşvik uygulamaları, büyük ölçekli yatırımlar, stratejik yatırımlar,
- Yatırımın teşvik yönünden değerlendirilmesi.



Seyhan Nehri'nin iki yakası dev bir pamuk ipliği ile bağlandı.



Seyhan Nehri'nin iki kıyısı pamuk ipliğiyle birbirine bağlandı

Türkiye İnovasyon Haftası etkinlikleri, ilginç ve anlamlı bir etkinliğe sahne oldu. Mimar Sinan Üniversitesi'nin düzenlediği sanatsal etkinlik ile Seyhan Nehri'nin iki yakası dev bir pamuk ipliği ile birbirine bağlandı ve bölge için pamuğun önemine atıfta bulunuldu.



Ekonomi Bakanlığı'nın katkıları, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve Akdeniz İhracatçı Birlikleri'nin (AKİB) organizasyonu ile düzenlenen Türkiye İnovasyon Haftası etkinlikleri,

geçtiğimiz ekim ayında Adana'da yapıldı. Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölüm Başkanı Prof. Kemal Can ve üniversite

öğrencileri, bu özel haftada önemli bir sanatsal etkinliğe imza attı.

'Çukurova'da Hayat Pamuk İpliğine Bağlıdır' adı verilen etkinlik kapsamında, tarihi Taş Köprü'nün yanında, Seyhan Nehri'nin iki yakasındaki parkların arasına yerleştirilmiş pamuk balyalarından çıkan dev pamuk ipliği ile iki yaka birbirine bağlandı.

Projede kullanılan ana malzeme pamuk,

pamuklu halat ve pamuklu bezden oluştu. Bunun nedeni ise son derece yalın bir gerçeğe dayanıyor. Çukurova'da yaşamış olan, yaşayan ve yaşayacak olan herkesin hayatında pamuğun doğrudan ya da dolaylı olarak önemli bir yeri bulunuyor ve bulunmaya da devam edecek. Yani Çukurova'da hayatlar, proje başlığında vurgulandığı gibi, bir şekilde pamuk ipliğine bağlı. Çukurova ve Çukurovalılar için pamuk, nesnel bitkisel/ekonomik varlığının, değerinin çok ötesinde tarihi, kültürel, sosyolojik anlamlara sahip.

Öte yandan suya en çok ihtiyaç duyan bitkilerin başında pamuk geliyor. Projenin uygulama yerinin Seyhan Nehri olarak seçilmesinin nedeni de işte bu gerçeğe dayanıyor. Projenin özünde, 'Çukurova'da Hayat Pamuk İpliğine Bağlıdır' cümlesinin tüm çağrıştırdıklarının yanında, pamuk, pamuk üretimi, su ve su kaynakları, tüm değerleri ile birlikte Çukurova bölgesiyle ilgili konulara, sorunlara, hassasiyetlere, bölgenin geleceğine sanatın yolu ve dili ile dikkat çekme fikri bulunuyor.

İSTANBUL'DA MODA ZİRVESİ

Moda sektörünün önemli isimleri, Boğaz kıyısında yapılan iki günlük İstanbul Moda Konferansı'nda bir araya geldi. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekçi'den ünlü markaların CEO'larına, sektör temsilcilerinden alım grupları ve yerel üreticilere önemli isimleri bir araya getiren buluşmadan notları derledik.

Dünya moda sektörünün önemli isimlerini bir araya getiren 9'uncu İstanbul Moda Konferansı, 12-13 Ekim tarihlerinde Four Seasons İstanbul at the Bosphorus Hotel'de gerçekleşti. Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği'nin (TGSD) ev sahipliğinde düzenlenen konferansın açılışını Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekçi yaptı.

Açılış konuşmasında, Ekonomi Bakanlığı'nın e-ticarete vereceği desteklere açıklık getiren Zeybekçi, 75-80 bin ihracatçının en az yarısının e-ticaret portallarında yer almasını sağlayacak çalışmalar yürüttüklerini belirtti. Türkiye'nin kişi başına düşen cep telefonu sayısında ilk iki-üçte olduğunu kaydeden Bakan, bu sözlerle e-ticaret için mobil kanalın taşıdığı öneme de değindi.

"Modada farklılaşmak Türkiye için son derece önemli. İhracat seferberliğinin başlamasıyla Türkiye o günden bugüne inanılmaz bir mucize gerçekleştirdi. Tüm üreticilerimizle birlikte koyduğumuz, 2023 yılında 500 milyar dolarlık ihracat hedefine ulaşmak için farklılaşmamız gerekiyor" diyen Zeybekçi, "Tüketim alışkanlıklarını belirlemeliyiz. Desenler, renkler ne olmalı, bunun için kapasitemiz var. Ülke olarak her şey ile marka olmak gerekiyor. Türkiye artık o noktaya geldi" ifadesini kullandı.

Fayat: "Teşvikler önemli"

TGSD Yönetim Kurulu Başkanı Şeref Fayat da konuşmasında, hükümetin geçtiğimiz aylarda açıkladığı Doğu ve Güneydoğu'ya



Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekçi ve TGSD Yönetim Kurulu Başkanı Şeref Fayat

Yatırım Teşvik Programı'nı hazır giyim sektörü için son derece olumlu bulduğunu söyledi. Devletin vereceği teşvikler ve Ar-Ge çalışmalarındaki artışa paralel olarak inovatif üretim ve akıllı ürün yelpazesinin hızla genişleyeceğini belirten Fayat, "İnovatif ürün, katma değerli üretim demek. Markalaşma ve inovatif üretimde ne kadar hızlı ilerleyebilirsek, ihracatta kilogram başına 50 dolar

İstanbul Moda Konferansı'nın ilk gününde, alanında öncü ve dünya modasına yön veren isimler öngörülerini paylaştı.

gelir hedefini de o kadar hızlı yakalayabileceğiz" dedi.

Dünyanın en önemli alım gruplarının temsilcilerinin konferansta bulunmasına dikkati çeken Şeref Fayat, Ekonomi Bakanlığı'nın desteklediği İkili İş Görüşmeleri'nde çok verimli ticari bağlantılara imza atacaklarını vurguladı.

"Türkiye'nin geleceğine ve bizlere güvenleri için kendilerine teşekkür

ediyorum. Buradan bir kez daha açıkça söylüyorum: Bulunduğu coğrafyada en güçlü ve istikrarlı ekonomiye sahip Türkiye'ye yatırım yapan, zor dönemde bu ülkeye inancını koruyan hiç kimse pişman olmayacak" diyen Fayat, "Türkiye büyüdükçe, bu topraklara yatırım yapan, bu ülke ile ticaretini sürdüren herkes kazanacak" şeklinde konuştu. İstanbul Moda Konferansı'nın ilk

gününde, her biri alanında öncü ve dünya modasına yön veren isimlerden Tory Burch'ün Kreatif Direktörü Cecile Renna, dünyaca ünlü Fransız kumaş üreticisi Group Deveaux'nun CEO'su Lucien Deveaux, Adidas Kıdemli Direktörü Craig Vanderoef, Cotton Council International and Cotton Incorporated Türkiye Program Direktörü Marsha Powell yaptıkları konuşmalarda deneyimlerini ve

öngörülerini katılımcılarla paylaştı. Powell'ın 'Dünya Pamuk Piyasasının Genel Görünümü' başlıklı sunumunda değindiklerini kısaca özetleyelim.

Pamukta son durum

Cotton Council International ve Cotton Incorporated'in 2016 yılı Global Yaşam Biçimi İzleme Araştırmasına göre, başlıca Avrupa ülkelerinde pamuklu giysi tercihi yüzde 67-75 arasında. ABD'de ise pamuğun hazır giyim piyasasındaki payı, resesyondan önce 2003-07 arasındaki beş yıllık dönemde yüzde 62 iken, 2012-16 arasında, yani son beş yılda yüzde 55'e düştü.

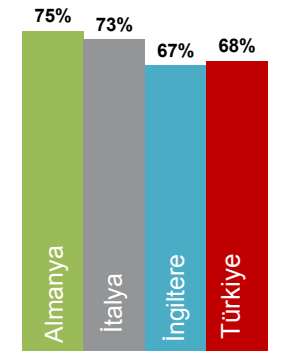
Dünyadaki pamuk arz ve talep durumuna bakıldığında, 2015-16 sezonunda başlangıç stokları 24.5 milyon ton, üretim 20.9 milyon ton, tüketim 23.9 milyon ton, neticede nihai stoklar 21.5 milyon ton ve stoklar/tüketim oranı yüzde 90 olarak görünüyor.

2016-17 sezonuna ilişkin tahminler ise başlangıç stokları 21.5 milyon ton, üretim 22.3 milyon ton, tüketim 24.2 milyon ton, dolayısıyla nihai stoklar 19.6 milyon ton ve stoklar/tüketim oranı yüzde 81 olarak öngörülüyor.

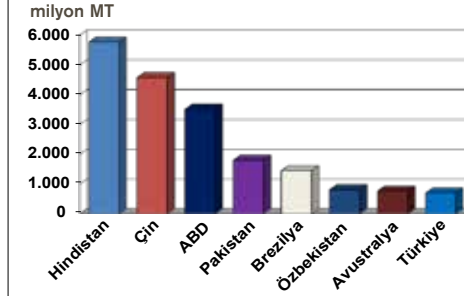
Pamuk stokları dünyada Çin haricinde diğer ülkelerde azalıyor, Çin'de ise pamuk stokları aşırı yüksek seviyelerde. Dünyanın en büyük pamuk üreticisi ülkeleri, 2016-17 sezonu üretim tahminlerine göre, Hindistan, Çin, ABD, Pakistan, Brezilya, Özbekistan, Avustralya ve Türkiye. Bu sekiz ülkenin toplam üretimi dünya toplam pamuk

Pamuklu giysi tercihi

Giydikleri giysinin çoğunun pamuktan yapılmasını tercih edenler



Dünyada en büyük pamuk üreticisi ülkeler



üretiminin yüzde 87'sini oluşturuyor.

Dünyanın en büyük pamuk tüketicisi ülkeleri ise 2016/17 sezonu için tahminlere göre, Çin, Hindistan, Pakistan, Türkiye, Bangladeş, Vietnam, ABD, Brezilya, Endonezya ve Meksika. Bu 10 ülkenin pamuk tüketimi toplamı dünya pamuk tüketiminin yüzde 88'ini oluşturuyor.

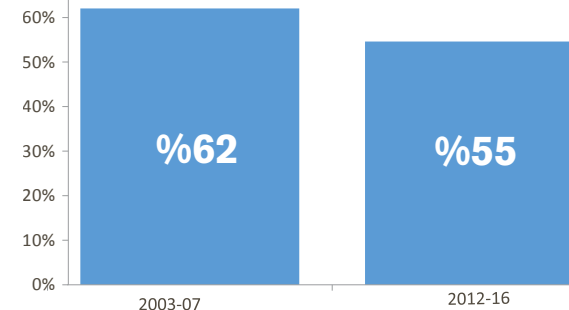
Pamuk ticaretine bakıldığında, dünyanın en büyük pamuk ihracatçısı ülkeleri, 2016-17 sezonu tahminlerine

2016 Global Yaşam Biçimi İzleme Araştırmasına göre, başlıca Avrupa ülkelerinde pamuklu giysi tercihi yüzde 67-75 arasında.

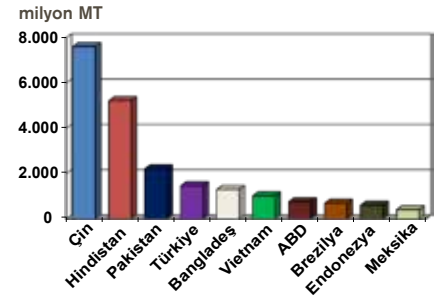
göre, ABD, Hindistan, Brezilya, Avustralya, Özbekistan, Burkina Faso, Mali, Türkmenistan, Yunanistan, Fildişi Sahili. En büyük pamuk ithalatçısı ülkeler ise Bangladeş, Vietnam, Çin, Türkiye, Endonezya, Pakistan, Güney Kore, Meksika, Tayland ve Hindistan.

Son altı yıl sektöre birçok değişim ve zorluklar getirdi. 2011-12 ve 2013-14 döneminde Çin'in pamuk üreticilerini garantili fiyatlarla desteklemesi ithalatın artmasına ve yurtiçi stokların büyümesine yol açtı. 2014-15 sezonunda Çin'deki reformlar Çin'in ithalatında düşüşe sebep oldu

ABD hazır giyim piyasasında pamuğun payı



Dünyada en büyük pamuk tüketicisi ülkeler



ve neticede bilhassa Hindistan'da olmak üzere ihracatçı ülkelerde stoklar yükseldi. 2015-16 sezonunda Çin rezervleri piyasaya sunma duyurusu yaptı ve mart-eylül döneminde satışlar oldu. Çin'in ithalatı 1 milyon tona düştü. Pakistan'da mahsul kıtlığı neticesinde, Hindistan'dan Pakistan'a yüksek ihracat gerçekleşti ve Hindistan'ın stokları azaldı. 2016-17 sezonu için beklentiler, Çin'in pamuk arzını koordine etmesi, Çin'in

haricinde diğer ülkelerde pamuk üretiminin tekrar yükselmesi ve ABD'de nihai stokların artması yönünde.

Alım grupları-üretici buluşması

Konferansın ikinci günü yapılan ve Ekonomi Bakanlığı'nın desteklediği İkili İş Görüşmeleri'nde (B2B), 40 firmanın katılımıyla bin 200 adet görüşme yapıldı. Tüm dünyadaki alım grupları ile Türkiye'deki yerel üreticileri bir araya getiren İkili İş Görüşmeleri'ne aralarında Adidas, Cherryfield, DeFacto, El Corte Ingles, H&M, Koton, New Look, Spring Near East Manufacturing, Superdry Türkiye'nin olduğu firmaların temsilcileri ile Charles Vögele, Borussia Dortmund ve pek çok diğer firmayı temsilen yurtdışından alıcı katıldı. Üretici firma temsilcileri, başta Avrupa olmak üzere pek çok ülkeden alım heyetleri ve dış alım grupları ile bir araya gelerek yeni işbirliklerinin ilk adımını atarken, bu görüşmelerin orta vadede ihracata önemli katkılar sağlayacağı düşünülüyor.

GELECEĞİ GIYDİRMEK

Atık denim kumaşlar, çöp poşetleri, organik deri parçaları, cam şişeler... Başkalarının attıklarından yapılmış bir kıyafeti giyer miydiniz? Peşin hükümlü olmayın; İstanbul Tasarım Bienali kapsamında gerçekleştirilen 'Geleceği Giydirmek' sergisi, bu ve benzeri sorulara şaşırtıcı cevaplar verdi.

Dünyaca ünlü giyim markası H&M, kitleleri giydirmekle kalmayıp, sosyal konulara da vurgu yapıyor. H&M Conscious ile 'sürdürülebilir moda' kavramına dikkat çeken marka, 3'üncü İstanbul Tasarım Bienali kapsamında da çarpıcı bir sergiye ev sahipliği yaptı: 'Geleceği Giydirmek'.

Şişhane'deki Adahan İstanbul Otel'in eksi birinci katına indiğinizde sizi 'Fashioning the Future' (Geleceği Giydirmek) yazısı karşılıyor. Ardından da İlknur Dinç'in imzasını taşıyan, alüminyum hamburger ambalajı ve denim kumaştan yapılmış bir elbise görüyorsunuz. Şaşkınlığınızı atmaya çalışırken, sergi size temel sorusunu yöneltiyor: "Baskalarının attıklarından yapılmış bir kıyafeti giyer miydiniz?" Ve belki siz daha düşünüürken, cevabı veriyor: "Büyük ihtimalle giyiyorsunuz bile!"

Geri dönüştürülmüş pamuk, polyester ve polyamid gibi malzemeler birçok giyside kullanılıyor. H&M de bazı kıyafetlerde yüzde 20 geri dönüştürülmüş pamuk kullanıyor. Ve bunları başkalarının bağışladığı ya da attığı kıyafetlerden elde ediyor. Böylece su tüketim oranını da neredeyse sıfıra indirgemiş oluyor.

Markanın sponsorluğunda, İsveç Başkonsolosluğu ve İsveç Enstitüsü'nün işbirliği ile düzenlediği atölyelerde yaratılan yeni jenerasyon tasarımlar, sürdürülebilir moda ile sanatı birleştiriyor. Geri dönüştürülmüş çöp poşetinden artık siyah pipete, eski plastik masa örtüsünden yapay güle kadar aklınıza gelebilecek, gündelik hayatta ömrünü doldurmuş materyallerin

Moda endüstrisindeki en büyük sorunlardan biri, kıyafetlerin çok azının geri dönüşüme girmesi. 'Geleceği Giydirmek' sergisi bu açıdan önemli bir mesaj veriyor.



Sergideki tasarımların başrollerinde eski denim kumaşlar, çöp poşetleri ve scuba dalgıcı kıyafetinde kullanılan kumaşlar yer aldı.



'Geleceği Giydirmek' sergisinin başlıca sorularından "Moda tutumsuz olmak zorunda mı?", serginin tam kalbinde enstalasyon olarak karşımıza çıktı.

kullanıldığı tasarımlar, fütüristik, modern, geleneksel veya eklektik dokular taşıyor.

Sergide özellikle Aşkım Nehir Ünal'ın tasarımı dikkat çekiyor. Genç tasarımcı, kanser tedavisi sırasında hasta ışın tedavisi görürken başını sabit tutmak için kullanılan termoplastik baş-boyun maskesinden bile yararlanmış. Hazırladığı ceket de balonlu naylondan oluşuyor.

"Moda tutumsuz olmak zorunda mı?"

İnsanoğlunun çelişkileri, büyük şehir hayatı, distopik bir gelecek, mülteciler gibi aslında hem bire bir içinde olduğumuz ve

soluduğumuz yaşama hem de haberlerden tanık olduğumuz görüntülere vurgu yapan sergiyi gezdikçe, başka sorularla karşı karşıya kalıyorsunuz: "Moda tutumsuz olmak zorunda mı?", "Diğerlerinin elden çıkardığı kıyafetlerle hazırlanmış tasarımlar giymeyi hayal edebilir miyiz?", "Sürdürülebilir moda tarzın kaybedilmesi anlamına gelir mi?", "Şeker ya da algler gibi yeni malzemelerle hazırlanmış kıyafetler alabilir miyiz?", "Modaya dair bugünkü tavrımız gelecek nesilleri nasıl etkileyecek?", "Moda sürdürülebilir dünya inşa etmeye yardımcı olabilir mi?" gibi...

Tüm bu sorular sizi kaotik bir tabloyla yüzleştirse de, "Yakın gelecekte susuz kalacağız" gibi haberlerin gerçekleşme ihtimali bu denli yakinken, kıyamet senaryoları gerçekliğe doğru ilerliyor. Tüketim olgusunun en güçlü olduğu alanların başında gelen modanın sürdürülebilirliğe önem vermesi, bu açıdan oldukça büyük bir adım.

Peki, moda tüketim döngüsünü tamamlayabilir mi? H&M, serginin sonunda sorduğu bu soruyu yine kendisi yanıtlıyor: "Daha en başından, yani tasarım aşamasında giysilerin geri kazanılması hedefi ile hareket edilirse ve malzeme seçiminden kumaş üretimine, dikiş, mağazalara ulaştırma, satış ve

sonrasında kullanım ve geri dönüşüm bir bütün olarak tasarlanırsa bu döngüyü tamamlayabiliriz."

4 Aralık'ta sona eren sergi için hazırlanan tasarımların arasından bir de kazanan belirlendi. Ünlü tasarımcı Zeynep Tosun, moda bloggeri Billur Saatçi ve kreatif danışman/moda yazarı Ece Sükan gibi isimlerin de yer aldığı jüri, Asude Şenoğlu'nun tasarımını seçti. H&M Üretim Ofisi'nde iş imkânı elde eden Şenoğlu, tasarımında çöp poşeti, organik denim kumaş, atık denim kumaş parçaları, tasarım kalıplarını çıkarmak için kullanılan milaj kâğıt atıkları kullanarak hem bir giysi hem de bir çanta yarattı.

İstanbul'da tasarım hareketliliği

Sadece 'Geleceği Giydirmek' sergisi değil, İstanbul tasarım açısından son derece hareketli günler geçirdi. İstanbul Design Week, İstanbul Tasarım Bienali ve Tasarım Tomtom Sokak'ta etkinlikleri, bu hareketliliğin sebeplerinden sadece birkaçı. **İstanbul Design Week:** Bu yıl 10'uncu yaşını kutlayan İstanbul Design Week, tasarımı şehrin tam kalbine, Taksim Meydanı'na taşıdı. Dünyada da takip edilen bir etkinliğe dönüşen Design Week, mobilya tasarımından modaya,



GÜL AĞIŞ / TASARIMCI

İstanbul gitgide bir tasarım merkezine dönüşüyor

Bu yıl art arda düzenlenen İstanbul Design Week, Tasarım Bienali ve Tasarım Tomtom Sokak'ta etkinlikleriyle, katılımcılar tekstil, moda ve tasarım alanlarında Türkiye'deki ve dünyadaki yeni gelişmeleri yakından takip edebilme imkânı buldu.

Moda endüstrisindeki en önemli markaların son tasarımları hakkında bilgi alabilmek, aynı zamanda global ve lokal tasarımcıların, moda ve tekstil sektörüyle ilgili görüşlerini dinlemek ve bu alandaki birbirinden yaratıcı ve özel sergileri ziyaret edebilmek, bu tasarım hareketliliğinin doğru şekilde değerlendirildiğinin göstergesi. İstanbul hem tarihiyle hem de birçok farklı kültürü içinde bulunduran yapısıyla her zaman sanat, tasarım ve moda için bir merkez olacak nitelikte bir şehir oldu. Son etkinlikler düşünüldüğünde, İstanbul'un gitgide bir tasarım merkezine dönüştüğünü söylemek yanlış olmaz. İstanbul Design Week, hem Türkiye'den hem de uluslararası tasarım dünyasından birçok önemli ismi katılımcılarla bir araya getirdi. Endüstriyel tasarım, moda tasarımı ve görsel iletişim tasarımı konularında düzenlenen panellerin hem yerli hem de yabancı katılımcılardan büyük ilgi gördüğünü düşünüyorum. Bu da, globalleşen dünyada tasarıma bir noktada Türkiye'nin de yön verebilecek olduğunun göstergesi.

grafikten aydınlatmaya kadar pek çok disiplinden bağımsız tasarımcı ve tasarım ofisleriyle üreticileri, genç yeteneklerle de profesyonelleri ve tasarım tutkunlarını buluşturdu. Etkinlikler, 'Bağlantılar' teması kapsamında 60'ın üzerinde bağımsız tasarımcı, tasarım ofisi ve kurumu ağırladı. **3'üncü İstanbul Tasarım Bienali:** "Biz insan mıyız?". 6 kıtadaki 13 ülkeden 250'nin üzerindeki katılımcı bu sorunun cevabını, özgün tasarım dilleriyle yanıtladı. İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın düzenlediği bienal, bu soru çerçevesinde 70'in üzerinde projeye kapılarını açtı. Sergilenen projeler, tasarımın insan hayatını, bedenini, yaşadığı gezegeni ve zamanı nasıl kökten değişikliklere uğrattığını gösterdi.

Tasarım Tomtom Sokak'ta: Yeditepe üzerine kurulu İstanbul'un özgün ve tarihi dokusunu koruyan bölgelerinden Tomtom Mahallesi, yakın zamanda festival havasında bir tasarım etkinliğine ev sahipliği yaptı. Bu yıl ilki gerçekleştirilen Tasarım Tomtom Sokak'ta etkinliğiyle, 100'ün üzerinde tasarımcı; hayatı, yaşamı ve sokağı tasarladı. 50 stant ve 30'a yakın mağazada, 100'ün üzerinde tasarımcının bir araya geldiği Tasarım Tomtom Sokak'ta, Hakan Kodal, modacı Bahar Korçan, Serra Arıkök ve Ayşegül Temel gibi ünlü isimlerin imzasını taşıyor.



MEHTAP ELAİDİ / MODA TASARIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI - TASARIMCI

Sürdürülebilir moda hayatımızda kalıcı yere sahip

Sergideki tasarımların yaratım aşamasının ve düzenlenen atölyenin liderlerinden Elaidi, H&M'in bu çalışma ile tüm dünyada farkındalık yaratma anlamında çok önemli işe imza attığını dile getiriyor. "Burada aslında ütöpik bir dünyada sürdürülebilir malzemelerle katılımcıların hayal güçlerini özgürleştirerek ve zorlayarak kendilerine bu ütöpik dünyada birer tasarım yapmaları yolunda yön verdik" sözleriyle atölyenin içeriğini açıklayan Elaidi, sürdürülebilir modanın bir tarza dönüşüp dönüşmeyeceği konusunda iyimser.

RENKLERİN İÇİNDEN: ÖZLEM SÜER

Yaklaşık 26 yıldır moda dünyasının içinde olan ünlü tasarımcı Özlem Süer, yeni koleksiyonu 'Lightopia' ile geleceğe dair renkli bir hikâye anlatıyor. Biz de kendisini Nişantaşı'ndaki atölyesinde ziyaret edip bu masalı birinci ağızdan dinledik.

Avant-garde ve öncü tasarımlarıyla adından sıkça söz ettiren dünyaca ünlü tasarımcı Özlem Süer, 'Lightopia' adlı İlkbahar-Yaz 2017 gece koleksiyonunu, bir betimlemeyle özetliyor: "Yeni olanı yaratma aşkını masala, masal yaratma aşkını ise ışığa ithaf ettik." Pudra ve nude tonları ile vizyonlarla tanınan Süer, bu sefer sadece ışık oyunlarına değil, renk oyunlarına da yer veriyor tasarımlarında. Koleksiyonunun en büyük ilham kaynaklarından biri de 5 yaşındaki kızı.

Özlem Süer tasarımları dünyada tam 150 noktada satılıyor. Ana koleksiyonu davet elbiseleri oluşturuyor.

Onunla başta renkler olmak üzere hayata, dünyaya dair pek çok şeyi yeniden keşfettiğini belirten ünlü tasarımcı dünyanın yükünü, kasvetini sırtlandığını bugünlerde 'hafiflik' ve 'şeffaflık' duygusunu hatırlamamıza da yardımcı oluyor. Bunu yaparken de hayranlığını dile getirdiği ve övgüyle söz ettiği Türk kumaşlarından yararlanıyor. Ayrıca mavi, safran sarısı ve neon fuşya ile de baharı erken karşılıyor.

Öncelikle son koleksiyonunuzdan bahsedebilir misiniz? Yakın zamanda Paris Moda Haftası'nda tanıttık yeni koleksiyonumuzu. Normalde Paris'e yaklaşık yedi valizle gideriz; ancak bu sefer daha az bavul vardı yanımızda. Işık ve hafiflik etkisini bir arada kullandığımız, görsel ve fiziksel enerjiden yararlanarak hissedilebilir bir hafiflik yaratmaya çalıştığımız, çok özel bir koleksiyon. Renkler ağırlıkta. Özlem Süer markası, uzun yıllardır daha pudra ve nude tonlarla, vizyonlarla anılırken bu sefer

da Özlem Süer'e olan ilgi yüksek olmalı. Zaten Paris üzerinden hareket ediyoruz genelde. Gece giyimini Paris'te, gelinlik koleksiyonumuzu ise Milano'da tanıtıyoruz. Özlem Süer tasarımları dünyada tam 150 noktada satılıyor. Ana koleksiyonumuz ağırlıklı olarak davet elbiselerini içeriyor. Ortadoğu'da 38 noktada varız. Avrupa, Uzakdoğu ve ABD'de

de Özlem Süer markası varlığını gösteriyor. İtalya ve İngiltere'de acentemiz bulunuyor. İtalya'da 18 noktada satışımız var. Kasım ayında Katar'da 2017 yılına ait gelinliklerimizi tanıtacağız.

Peki, Mercedes-Benz Fashion Week İstanbul'da hangi koleksiyonunuz tanıtıldı?

'Lightopia' içinden avant-garde bir hazır giyim ağırlıklı kapsül koleksiyonu oluşturduk; adı 'Garden



Özlem Süer



Süer, başta gelinlik koleksiyonu olmak üzere pek çok tasarımında Türk dantelini tercih ediyor.



Süer'in gelinleri, hem bir peri masalı kahramanı hem de kendi hikâyelerini yazan, değişime açık kadınlar olarak özetlenebilir.

of Simone'. Nina Simone'un hayat hikâyesi ve enerjisinden ilhamla yaratılmış bir koleksiyon. Kendisi de biliyorsunuz özgürlükçü ve müzikle yaşayan bir kadındı. Simone'un giyim tarzı ve renk etkisinden çok yararlandık. Formdan çok materyal, renk ve baskı ön planda. Çok hoş antik pazarlar ve antikacılardan topladığım, her biri tek olan parçaları koleksiyonun içine bire bir uyguladım. Bu parçalar tabii ki satılmayacak. Ancak onların fotoğraflarının baskılarıyla hazırladığımız, sonra da illüstratif şekilde çalıştığımız baskı ve nakışlardan oluşan çoğaltmaları satışa sunacağız.

Özlem Süer House'dan biraz bahsedebilir misiniz?

Maison mantığıyla hareket ediyoruz. Perakende ruhu olan ama aynı zamanda kişiye özel hizmet veren, tasarımların adetlerinin sınırlı olduğu Özlem Süer House, dört kattan oluşuyor. İlk katı hem kafe hem de müşterilerimizin saç ve makyajlarını yaptırıp katılacakları özel geceyi kusursuz şekilde hazırlanacakları bölüm olarak kullanıyoruz. Ayrıca güzel bir bahçemiz de var. Giriş katında ise kişiye özel servis söz konusu; gelinlik ve davet kostümleri bulunuyor. Sadece tek bir odamızı hazır giyime ayırdık; ipucu odası gibi. İkinci katta davet ve hazır giyim bulunuyor. Özellikle iş kadınlarına hitap eden bir bölüm.

Farklı renkleri özellikle şu an tercih etme nedeniniz nedir?

Beş yaşında bir kızım var. Çok sevgili bir dostum bana "Her anne çocuğunun yaşındadır" demişti ve bu sözden çok etkilenmiştim. Kızım sayesinde renkleri ve pek çok şeyi yeniden öğreniyorum. İçimden yeni bir ben çıktı galiba. Tabii dünyanın maalesef şu anki durumu da etkiliyor. Her noktadan terör haberleri duyuyor, güne üzücü olaylarla başlıyoruz. Renklerin terapi niteliğinde ve hayatı kucaklama aracı olduğuna çok inanıyorum. **Özlem Süer kadınına nasıl tanımlarsınız?**

Aslında hayat uzun bir yolculuk ve içinde pek çok değişkenliği,

farklı doneleri barındırıyor. En temelinden insan değişiyor, beğenileri farklılaşıyor. Bu nedenle Özlem Süer kadınının ilk başta hayatın renklerine açık olduğunu söyleyebilirim. Öyle özel bir dönemde yaşıyoruz ki, bildiğimiz tüm doğrular eksen değiştirdi. Mutluluk ve hayattan haz alma şu an çok önemli. Psikolojik açıdan agresif bir süreç içindeyiz. Bu kasvet içinde doğaya ve entelektüel kaygılarla da sanata dönmeliyiz. İşte, bu yüzden değişime, renklere ve hayata açık; gezmeyi seven, hareketlilikten ilham alan kişileri Özlem Süer kadını olarak betimleyebilirim. Lise mezuniyetlerinde çok tercih



Süer, yeni koleksiyonunda başrolü canlı renklere verse de, imzası niteliğindeki pudra tonlarından da kopamıyor.

ediliyoruz. Türkiye'ye baktığınızda çok ciddi bir kadın CEO profili mevcut. Onlar da gardıroplarını tasarımlarımızla şekillendiriyorlar. Özlem Süer House'a geldiklerinde gardıroplarını yeniliyor; bir önceki sezon giydiklerine yeni renkler katıyoruz. Doğru alışveriş anlayışı edindirmeye çalışıyoruz. Marka olarak aşırı tüketimden yana değiliz. Tenlerine dost, keyif aldıkları ve ofiste kendilerini iyi hissettikleri tasarımları gözetiyoruz. Her anınıza eşlik edecek tasarımlar olmalı. **Sizce Özlem Süer tasarımlarını en güzel taşıyan ünlü isimler kimler?** Saymakla bitmez (gülüyor). İlk aklıma gelenleri söyleyeyim; Türkan Şoray'ı çok beğenirim. Bir fotoğraf



Süer'in tasarımlarında sıklıkla karşılaştığımız dokulardan biri de tül.

çekiminde bizim tasarımlarımızdan birini giymiş ve çok da sevmiş. Bunu duyduğumda çok mutlu olmuş ve gurur duymuştum. Zuhall Olcay ve Ayşegül Aldinç'i söyleyebilirim... Sinema, sahne ve müzikte çok etkili isimler tasarımlarımızı tercih ediyor. Hatice Aslan, Begüm Kütük

“Türk kumaşlarına, ipliğine, derisine ve trikosuna hayranlık duyuyor ve çok da başarılı buluyorum.”

Yaşaroğlu ve Gonca Vuslateri de çok güzel taşıyor Özlem Süer kıyafetlerini. Gonca çok özel biri. Gelinliğini de biz tasarlamıştık. Gardırobunda ve kalbinde hep olduğumuzu biliyorum. Çok da vicdanlı biri. Moda sektörü bildiğiniz gibi maalesef öğretici bir yapıya sahip. Moda ile demode



Ünlü tasarımcı, mavi, safran sarısı ve neon fuşya ile baharı erken karşılıyor.

olma arasında ince bir çizgide ip cambazı misali ilerliyorsunuz. Sürekli kendinizi yenileyip aşmanız gerekiyor. Paris Moda Haftası'na aksesuarlarla birlikte yaklaşık 140 parçayla gittik. Tasarımların her birinde 8 metrelik kumaşlar kullanıldı. Çok ciddi bir emek söz konusu. Ve döndüğümüzde

anında yeni koleksiyonun hazırlıklarına başladık. Bu tarz bir tüketim haliyle insan psikolojisini etkiliyor. Böyle anlarda da "İyi ki Gonca gibi vicdanlı isimler var" diyoruz. Misafir ettiğimiz pek çok ünlü de onun gibi. **Türkiye'de tekstil sektörünü nasıl buluyorsunuz?**

Türk kumaşlarına, ipliğine, derisine ve trikosuna hayranlık duyan ve çok da başarılı bulan bir moda tasarımcısıyım. Sektörden yetişmeyim. Yaklaşık 26 yıldır bu dünyanın içindeyim. Bu sektörde yıllarca ipek kartelası yaptım. Tasarım sadece silüet ya da güzel giyinen kadınların işi değil, mühendisliğe de yakın bir konu. Tasarım mühendisliği diye bir bölüm var. Teknik yanınızın güçlü olması gerekiyor. İkinci sorunuza gelecek olursam; evet, tüm kumaşlarımı buradan ediniyorum. Yıllardır Saydam Tekstil ve daha pek çok Türk markasıyla çalışırım. Kartelalarını getirip bana gösterirler; müthiş mutluluk duyarım bundan. Gerçekten de Türk kumaşını çok beğeniyorum.

THIS YEAR IN READY-MADE CLOTHING, COMPETITION WILL BE EVEN FIERCER!



In October, the executives of 11 companies purchasing 2.5 billion dollar-worth ready-made clothing from all corners of the worlds attended the Fashion Conference held in Istanbul. Attending the conference, Mr. Ansgar Hütten, the Senior Executive of the German finance corporation titled DS-Concept, gave the message that Turkey is a major country for procurement companies. According to 2017 estimates, Turkey will sustain its popularity in this respect. And this is because of the swift supply process, production capacity and product range. Separated from their competitors by “cents”, the textile and ready-made clothing manufacturers are now able to manufacture at the same price with their competitors thanks to the shift in parity. The fact that the competitors manufacture at the same price with their Turkish counterparts as they purchase in US dollars and sell in Euros makes Turkey a preferred destination as a result of swift and high-quality production capabilities for European buyers.

THE SUB-BRAND TREND GAINS SPEED

In this globalizing world, competition drives brands into new strategies and investments. The ever-changing consumer trends in recent years have made the brands create their sub-brands. Kicked off by globally-acclaimed brands such as Zara and H&M, this trend is led by Mudo in Turkey and followed by other brands. Expand their journey in clothing to a wide range of kids wear, home textile and accessories, such brands have begun to provide consumers with a variety of products. For instance, Zara penetrated into the household products by introducing Zara Home stores. Through Mudo Concept stores, Mudo offers several options ranging from furniture to accessories for their customers. Boyner, one of the leading brands in multi-floor merchandising, delivers a great deal of products ranging from home textile and tableware to furniture and kitchen appliances by coming up with the brand named Boyner Evde. The sub-branding trend has recently become more and more popular in Turkey. Koton, DeFacto and LC Waikiki are just a few new brands to jump on the bandwagon.



COTTON SHOWS PROMISE FOR 2017



Turkish cotton, which was elating in 2016, shows more promise in 2017 with the nearly 20 percent expansion of cultivation lands. Noting it is not a pipe dream to exceed 1 million tons in cotton production through unerring policies, experts indicate that “basin modeling” would lower the cotton import. 2015-2016 cotton season that we left behind was adverse in productivity and crop. However, it is safe to say that the prices were welcomed by the producers. For the first time in years, the Turkish cotton seemed to be priced on a well-deserved level throughout the season. And the satisfaction of the producers over the past year constitutes one of the reasons behind the hike in cotton cultivation. To the industrial experts, the threshold target to be achieved, which is to exceed 1 million tons is within reach in two years as long as new promotional policies and their implementation are well designed in 2017 and they add that the cotton cultivation lands in Turkey have the potential to go as large as 700 thousand hectares.

ASSISTANCE BY EURATEX FOR TURKEY IN THE CUSTOMS UNION

On its way to full accession to the European Union, Turkey lifted its own shields on January 1, 1996 and jointed the Customs Union (CU). However, Turkey has been forced to unilaterally open its markets to other countries due to the agreements between the EU and third countries as a result of changes in policy and the privileges accorded for other countries. In an effort to overcome such challenges, a need has risen to exert efforts for the expansion of Turkey's Customs Union agreement with the EU. For such efforts to expand the scope of the Customs Union with Turkey, Mr. Serge Piolat, the President of European Apparel and Textile Confederation (EURATEX), has recently submitted a letter on October 21 to Mr. Francisco Perez Cañado, the Head of Market Access, Industry, Raw Materials for the Department of Trade in the European Commission. In his letter, he deliberated on the imperativeness to expand the Customs Union Agreement between Turkey and the EU.



FUARLARDA BU YIL

Avrupa ile gerilen ilişkiler, siyasetteki yüksek tansiyon ve son olarak dövizdeki dalgalanma derken, Türkiye zorlu bir yılı geride bırakmaya hazırlanıyor. Tüm bunlar yaşanırken, tekstil sektörü ekonomiye güç katacak uluslararası organizasyonlarda yıl boyunca çarkları döndürmeyi sürdürdü.

Bu yılın ilk büyük uluslararası moda ve tekstil organizasyonu İstanbul'daki Premiere Vision'dı (23-25 Mart). Fuar, şehirdeki dördüncü sezonunda, hazır giyim üreticilerinin de katılımıyla daha geniş bir ürün yelpazesi sundu. CNR EXPO Yeşilköy'deki fuarda bu yıl Sırbistan ve Ürdün pazarlarında tanıtıma ağırlık verildi. Premiere Vision CEO'su Philippe Pasquet, moda başkenti İstanbul'a güvenlerinin tam olduğunu ifade etti. Alanının önde gelen iplik, kumaş, desen, aksesuar, denim, hazır giyim ve trend ofislerinin katıldığı fuarda Türkiye dahil 15

ülkeden 146 uluslararası katılımcı yer aldı.

Bir diğer dikkat çekici fuar, dünya çapındaki halıların yüzde 40'ını üretme kapasitesine ulaşan Gaziantep'teydi. DOMOTEX Türkiye (23-26 Mayıs), Gaziantep Ticaret Odası, Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri ve Gaziantep Halıcular Odası'nın desteğiyle sektör liderlerini buluşturdu. 198 şirkete ev sahipliği yapan fuar, uluslararası katılımı da öne çıkı. Geniş ürün gamlarının sergilendiği fuarda nano teknoloji ile kendi kendine temizlenen halı ilgi odağı oldu. Ortadoğu başta olmak üzere hedef ülkelerden toplam 8 bin 179 kişi fuarı ziyaret etti.

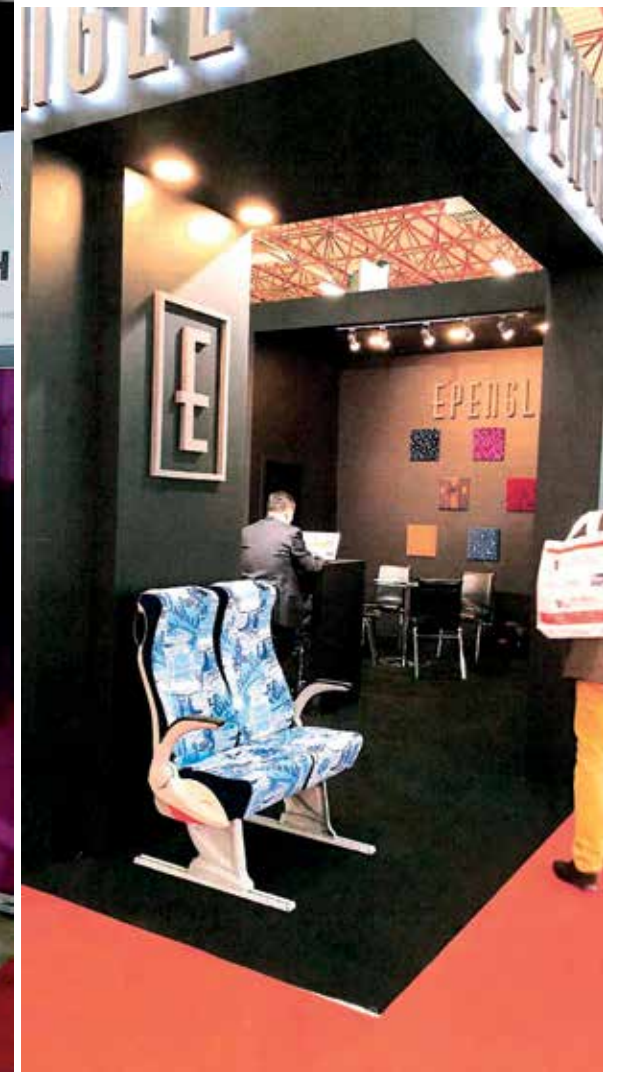
Ev tekstili sektöründeki son gelişmelerin sergilendiği EVTEKS Uluslararası İstanbul Ev Tekstili Fuarı (17-21 Mayıs) ise, 22'inci yılında 133 bin 61 yerli ve yabancı sektör profesyoneli ağırladı. CNR

EXPO Yeşilköy'de, 2 binin üzerinde markanın katıldığı fuar, renk ve trendlerde sektöre öncülük ediyor. Ekonomi Bakanlığı ve KOSGEB'in de desteklediği fuarda bu yıl inovatif ürünler birbirleriyle yarıştı. Fuarda, yanmaz kumaşlardan ısıyı tutan kumaşlara, toz ve leke tutmaz kumaşlardan organik kumaşlara kadar uzanan pek çok teknik tekstil ürünü sergilendi.

Yılın en dikkat çeken fuarlarından biri de, İstanbul Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen ITM 2016 Uluslararası Tekstil Makineleri Fuarı'ydı (1-4 Haziran). Tekstil teknoloji devleri ve sektör profesyonellerinin bir araya geldiği fuara yaklaşık 70 ülkeden bin 200 üretici firma ve firma temsilcisi katıldı. 49 bini aşkın ziyaretçisiyle yüz güldüren ITM'de, yerli ve yabancı firmalar milyon Euro'luk satışlara imza attı, birçok iş bağlantısı yapıldı.

ÜYELERİMİZİN BU YIL TÜRKİYE'DE KATILDIĞI ULUSLARARASI FUARLAR

ÜYE ADI	FUAR ADI	FUAR TARİHİ
Akın Tekstil A.Ş.	Premiere Vision İstanbul	23-25 Mart 2016
Akın Tekstil A.Ş.	Premiere Vision İstanbul	19-21 Ekim 2016
Bahariye Mensucat Sanayi A.Ş.	Domotex Gaziantep	23-26 Mayıs 2016
Bischoff Roja Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Premiere Vision İstanbul	23-25 Mart 2016
Broderi Narin İşlemeli Kumaş Sanayi A.Ş.	Evtex İstanbul	17-21 Mayıs 2016
Dinarsu İmalat T.A.Ş.	İstanbul İplik Fuarı	04-06 Şubat 2016
Epengle Tekstil End. A.Ş.	Busworld Türkiye	14-17 Nisan 2016
Epengle Tekstil End. A.Ş.	Evtex	17-21 Mayıs 2016
Harmanlı Etiket Fabr. A.Ş.	Premiere Vision İstanbul	23-25 Mart 2016
Harmanlı Etiket Fabr. A.Ş.	Premiere Vision İstanbul	23-25 Mart 2016
Karma Kokteyl Örme A.Ş.	Premiere Vision İstanbul	23-25 Mart 2016
Kartalpe Mens T.A.Ş.	Premiere Vision İstanbul	23-25 Mart 2016
Roja Örme San. ve Tic. A.Ş.	Premiere Vision İstanbul	23-25 Mart 2016
Söktaş Dokuma İşl. San. ve Tic. A.Ş.	Premiere Vision İstanbul	23-25 Mart 2016
Tekstüre Çorap Sanayi A.Ş.	Linexpo İç Giyim Çorap Fuarı İstanbul	11-13 Şubat 2016
Tüp Merserize Tekstil Elekt. Ürt. San. ve Tic. A.Ş.	Premiere Vision İstanbul	23-25 Mart 2016





**Türkiye
Tekstil Sanayii İşverenleri
Sendikası**

Metrocity A Ofis Blok Büyükdere Cad. No: 171 K: 19 34330 1. Levent - İstanbul

Tel: (0212) 344 07 77 (Pbx) Fax: (0212) 344 07 66-67

www.tekstilisveren.org.tr info@tekstilisveren.org.tr